WİLLİ DİCKHUT

SOVYETLER BİRLİĞİNDE KAPİTALİZMİN RESTORASYONU

I

KOMÜN YAYINLARI

WİLLİ DİCKHUT

SOVYETLER BİRLİĞİNDE KAPİTALİZMİN RESTORASYONU

I. KİTAP

Komün Yayınları — Bilim Dizisi : 3

Dizgi: **Doğuş Matbaası**
Baskı: **Öztürk Matbaası**
Kapak Baskı: **Sümer Matbaası**
Baskı Tarihi: **Mayıs 1976**

Yönetim Yeri:
Nuruosmaniye Cad. Ata İşhanı No: 34/104 - **CAĞALOĞLU**

Yazışma Adresi:
P.K. 61 Tophane - İstanbul

WİLLİ DİCKHUT

(Revolutionaerer Weg» («Devrimci Yol»)
Redaksiyon-Birliği Yöneticisi

Sovyetler Birliğinde Kapitalizmin Restorasyonu

YENİ BURJUVA SINIFI

I. KİTAP

Türkçesi
A. Sever

KOMÜN YAYINLARI

Bu kitaptaki yazılar daha önce KPD (ML) ve KAB (ML)nin (Alman Komünist Partisi - ML ve Komünist İşçi Birliği - ML) Yayın Organı «Revolutionaerer Weg» («Devrimci Yol»)in 7, 8, ve 9. sayılarında yayınlanmıştır. Daha sonra Ekim 1974'de «Revolutionaerer Weg»in Redaksiyon Birliği Yöneticisi Willi Dickhut tarafından kitap haline getirilmiştir. Bu çeviri «Die Restauration Des Kapitalismus İn Der Sowjetunion» isimli kitaptan A. Sever tarafından dilimize çevrilmiştir.

İÇİNDEKİLER

Önsöz 7

YENİ BURJUVA SINIFI

BÜROKRASİNİN - BİR KÜÇÜK - BURJUVA TABAKASI - YENİ EGEMEN BURJUVA SINIFI HALİNE GELİŞİ

1. *Bürokrasiye karşı Lenin'in Mücadelesi* 10
2. *Eski ve yeni bürokrasiye karşı Stalin Önderliğinde verilen mücadele* 21
3. *Devlet Görevlileri bürokrasisinin kendiliğinden devlete egemen hale gelmesi* 36

KRUŞÇEV'İN SUİKASTİ VE REVİZYONİST İDEOLOJİNİN BİR SİSTEM HALİNE GETİRİLMESİ

1. *XX. Parti Kongresi ve Kruşçev'in Stalin'i mahkum edişi* 40
2. *Revizyonist teorinin XX. Parti Kongresi'nde ilânı ve XXII. Parti Kongresi'ne değin bir sistem olarak geliştirilmesi.*

«TÜM HALKIN DEVLETİ» REVİZYONİST YUTTURMACASI VE PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜNÜN KALDIRILMASI

1. *Sosyalizm ile komünizm dönemleri arasındaki farklılık* 59
2. *Revizyonistlerin komünizm yüksek aşamasına geçiş ve «tüm halkın devleti»ni ilân edişleri* 70
3. *Proletarya diktatörlüğünün kaldırılması ve yeni bir kapitalist sınıf haline gelmiş olan bürokrasinin egemenliğinin kurulması* 74

ÖNSÖZ

«Sovyetler Birliği'nde Kapitalizm Restorasyonu» *yazısı, getirdiği Sovyet kaynaklı materyal ve temeldeki önemi nedeniyle öyle büyük bir ilgi gördü ki, yazının, kitap biçiminde yeniden basımına karar verdik.*

İkinci ve üçüncü bölümler 1972 de tamamlandı ve o tarihten bu yana dünyadaki politik durumda bazı değişiklikler oldu. Eğer biz yine de metni yeniden kaleme almadıysak veya genişletmediysek bu, durum değerlendirmesinde temel olarak esasa ilişkin hiç bir değişiklik olmaması nedeniyledir. Okuyucu, emperyalistler ve sosyal-emperyalistlerin politikalarının ilke olarak aynı olduğunu, yalnızca bu iki politikanın kendilerini, taktik adımlar yoluyla, değişmiş durumlara uydurduğunu bizzat görebilir. Emperyalizmin özü değişmemiştir ve kendi sultasını idame ettirmek gücünde olduğu sürece de değişmeyecektir.

W. D. Ekim 1974

YENİ BURJUVAZİ SINIFI

BÜROKRASİNİN — BİR KÜÇÜK - BURJUVA TABAKASI — YENİ EGEMEN BURJUVA SINIFI HALİNE GELİŞİ

Bugün Sovyetler Birliği hakkında bilimsel gerçeği yayan ve onu geçmişte sosyalist, fakat şimdilerde kapitalist bir ülke olarak adlandıran bir kimsenin, Alman Komünist Partisi (AKP)-yönetimince, «anti-sovyet» olarak sınıflandırılması ve «oportünist» olarak damgalanması beklenmelidir. Yine de gerçeklerin daha yakından gözlenmesiyle her komünist, Lenin ve Stalin'in devrimci mirasına kimin ihanet ettiğini ve kimin oportünizme düştüğünü anlayabilecektir. Bunlar, geçmişte olduğu gibi şimdi de revizyonistlerdir. Revizyonistler, Sovyetler Birliğinde proletarya diktatörlüğünü kaldırıp, kapitalizmi ferdi-kapitalizm (Privatkapitalismus) olarak değil, yeni tip kapitalizm olarak yeniden kurmuşlardır. Bugün işçi sınıfı yerine, revizyonist bir bürokrasi, yani yeni burjuvazi, halk üzerinde egemenlik sürmektedir. Bürokratlar proleter demokrasiyi nasıl bozabildiler ve kendilerini Sovyetler Birliği'nin kapitalist efendileri haline nasıl getirebildiler? İşte aşağıda cevaplandırmak istediğimiz konu budur.

1. Bürokrasiye karşı Lenin'in mücadelesi.

Rusya'da 1917 Ekim-Devrimi, kapitalizmin iktidarını alaşağı etti ve proletarya diktatörlüğünü kurdu. Yine de, bu devrimle sınıf mücadelesi sona ermiş olmuyordu. Aksine: sınıf mücadelesi daha sert, daha keskin ve daha şiddetli olarak yürütüldü. Proletarya diktatörlüğü dönemi, iktidarın ele geçirilmesinden önce yürütülen mücadeleden başka biçimde bir sınıf mücadelesi anlamını taşır. Yani, «Proletarya diktatörlüğü de sınıflar ortadan kaldırılmadığı sürece kaçınılmaz olarak kalan ve biçimini, sermayenin alaşağı edilmesinden sonraki ilk zamanda, özellikle şiddetli ve özellikle kendine özgü bir şekilde değiştiren sınıf mücadelesinin bir dönemidir. Proletarya, politik iktidarın ele geçirilmesinden sonra, sınıf mücadelesini kesmez, aksine, —sınıfların ortadan kaldırılmasına dek— bu mücadeleyi sürdürür, ama tabii ki başka koşullarda, başka biçimde ve başka araçlarla» (Lenin: «Büyük İnisyatif»).

Eski sömürücü sınıfların, yani iç savaş sayesinde egemenliklerini yeniden elde etmek için tüm gerici güçleri kullanan yerli ve yabancı kapitalistler ve toprak ağalarının yanısıra, başka işçi sınıfı düşmanları da ortaya çıktılar. Çözülme, açlık, yoksulluk ve bozulma gibi savaşa eşlik eden tüm koşullar, bunların işlerini kolaylaştırıyordu.

İstedikleri, sabotaj, spekülasyon ve yalan dolanla ülke ekonomisini mahvetmekti. Lenin, «Diktatörlük Döneminde Ekonomi ve Politika» adlı yapıtında, küçük burjuva meta üretiminin, yeni kapitalizmi daima yeniden yaratacağına değinir:

«Köylü ekonomisi, önceden olduğu gibi, meta üreten bir küçük işletme olarak kalır. Burada kapitalizmin, son derece geniş, çok derin ve sağlamca kök salmış olan temelini görmekteyiz. Komünizme karşı en şiddetli mücadelede kapitalizm, bu temel üstünde kendini korumakta ve yeniden oluş-

maktadır. Bu mücadelenin biçimi: Kaçakçılık ve spekülasyon, tahılın (ve keza diğer ürünlerin) devletçe karşılanmasına karşı olmak, ürünlerin devletçe bölüştürülmesine kesin olarak karşı olmak.»

Nitekim 1918 de ekmeklik tahılın yarısı kaçakçılık yoluyla, resmi fiatından 10 katı yüksek bir fiata, şehirlere gönderiliyordu. Böylesi saygınlığını yitirmiş köylüler, spekülatörler ve dolandırıcılar, kapitalistlerin müttefikleri ve işçilerin sınıf düşmanlarıydılar. Bunlar, cephelerdeki açık düşmanlardan daha da tehlikeliydiler. Özellikle küçük- ve ortaköylüler olmak üzere, şehir ve kırsal alandaki geniş küçük-burjuva kitlesi, proletarya ve burjuvazi arasında oradan oraya yalpalıyordu. Lenin, «Küçük burjuva unsur boş yere ilkel-şiddet olarak tanımlanmamıştır, çünkü o gerçekten de son derece biçimden yoksun, belirsiz ve bilinçsizdir.» demektedir. Zira «çöküntü, zaruret ve durumun zorluğu, kararsızlık doğurur; onlar bugün burjuvazi, yarın proletarya yanlısıdırlar. Yalnız- ca çelişkileşmiş proletarya önceleri bu kararsızlıkları durdura- bilir ve buna karşı koyabilirler.»

Küçük-burjuva tabakaları, idare, ekonomi ve kurumlardaki bürokrasiyi de kapsar. Gerçi eski devlet aygıtı Ekim-Devrimi ile parçalanmıştı, fakat galip proletarya, devlet ve mahalli idarelerin burjuva idarecilerinden, endüstri işletmelerindeki burjuva mühendis ve teknikerlerden kolayca vazgeçemezdi. Ancak Lenin, resmi-bürokratik otomatizmin, sosyalizmin kendi özü gereği sosyalizme yabancı olduğunu vurgular. Buna karşın canlı yaratıcı sosyalizm, halk kitlelerinin bizzat kendi eseri olmalıdır. İktidarın ele geçirilmesinden bir kaç gün sonra Lenin halka şu çağrıyı yaptı:

«Yoldaşlar! Emekçiler! Bugün devleti *bizzat kendinizin* yönettiğini düşünün. Birleşmediğiniz ve *tüm devlet işlerini kendi* ellerinize almadığınız takdirde, size hiç kimse yardım etmeyecektir. Şu andan itibaren Sovyetleriniz, kamu yönetiminin yetkili ve karar verici organlarıdır... Üretimde

ve ürünlerin kaydında en şiddetli denetimi uygulayın. Halkın davasına zarar vermeye cüret eden herkesi tutuklayın ve devrimci Halk Mahkemesine teslim edin...»

Lenin, Marks ve Engels tarafından özetlenen Paris Komünü öğretilerine sahip çıktı. Topluma egemen bir devlet-bürokrasisinin tehlikesine işaret ederek Engels, Marks'ın «Fransa'da İç Savaş» yapıtına Önsöz'de, bu Komün'ün aldığı zorunlu karşı tedbirlerin altını çiziyor:

«Şimdiye kadarki tüm devletlerde, devlet ve devlet organlarında, toplumun hizmetinde olanların, toplumun efendileri haline gelmesi şeklinde bir dönüşüm söz konusudur. İşte bu dönüşüme karşı Komün isabetli iki araç kullanmıştır. Komün ilk tedbir olarak, idarî, adlî ve eğitim kuruluşlarına atamaları, katılanların genel oy hakkına dayanan seçim yoluyla ve de katılan aynı kişiler tarafından herzaman görevden geri alınabilecek şekilde yaptı. Ve ikinci tedbir olarak, yüksek veya basit, tüm görevler için, yalnızca diğer işçilerin aldığı kadar bir ücret ödedi. Ödediği en yüksek aylık, 6000 Frank'tı. Böylece, eklenen temsil heyetlerine seçilecek delegelerin üzerindeki kısıtlayıcı talimattan başka makam avcılığı ve kariyerizm güvenilir bir biçimde önlendi.

Bu temel tedbirleri göz önünde bulundurarak, 1.12.1917 de Halk Komiserleri Konseyi, halk komiserleri ve daha yüksek memurlar için, 500 Ruble tutarında bir maksimum aylık saptadı. Bu «Parti-maksimum»u, eyalette daha yüksek görevliler için aşağı yukarı bunun yarısı idi. Bu düzenleme, Parti içinde bürokratlaşma eğiliminin engellenmesinde önemli bir tedbir anlamını taşımaktaydı. Ancak, burjuva aydınlar kazanılmaksızın, çetin yönetim işinin, ekonominin yönetimi ve bilimsel uğraşıların altından kalkılamadığı hemen görüldü. Lenin bu konuya ilişkin bir sonuç çıkardı ve şunu saptadı: Burjuva aydınların kazanılması ve sosyalizmin kuruluşu saflarına çekilmesi için, kapitalist bir araç olan yüksek aylık verilmesi yöntemi uygulanmalıdır. Durumun zorladığı

ve gerekli hale gelmiş olan bu tedbir, gelişmenin devamı için büyük bir anlam taşımaktaydı. Bu, bir uzlaşma, bir geri adımdı. Lenin, bundan doğan tehlikenin pekala bilincindeydi. Lenin, bu teklikenin üstesinden gelme yolunu, bu tehlikeyi kitleler arasında apaçık olarak yaymakta gördü. Burjuva aydınların kazanılması için o zamanlar gerekli olan tedbir, bürokrasinin daha sonraki gelişiminde ve imtiyazların belirli parti üyelerine aktarılmasında o derece büyük bir önem taşımaktadır ki, burada Lenin'in ayrıntılı delillerini yalnızca pek az kısaltarak vereceğiz:

«Bilim, teknik ve pratik çalışmanın çeşitli dallarında, uzmanların yönetimi olmaksızın sosyalizme geçiş olanaksızdır, çünkü sosyalizm, kapitalizmdekine oranla daha yüksek bir iş verimliliğine doğru bilinçli ve cömert bir gelişmeyi gerekli kılar ve üstelik, kapitalizmin ulaşmış olduğu düzeyden hareket ederek. Sosyalizm kendi tarzında, kendi yöntemleriyle —daha somut olarak söylemek istersek, Sovyet yöntemleriyle— bundan sonraki bu gelişmeyi gerçekleştirmek zorundadır. Ancak uzmanlar kitlesi, uzman olarak yetişmiş oldukları toplumsal yaşam biçiminin sonucu olarak ister istemez burjuvadırlar. Eğer proletaryamız, iktidarın ele geçirilmesinden sonra, ürünlerin kaydı, denetim ve örgüt sorununu tüm ülkede hızla çözmüş olsaydı —bu, savaş ve Rusya'nın geri kalmışlığı sonucu olanaksızdı—, bu takdirde, genel ürün kaydı ve denetime dayanarak sabotajların bastırılmasından sonra, burjuva uzmanlara tam olarak tabi olabilirdik. Sabotajların üstesinden gelmemize rağmen, ürün kaydı ve denetimdeki önemli 'gecikme' nedeniyle, uzmanlardan yararlanmayı mümkün kılacak koşulları henüz sağlayamadık. Sabotörler kitlesi 'göreve gidiyor', ve en iyi organizatörler ve en önemli uzmanlar devlet tarafından ya eski, burjuva yöntemle (yani yüksek aylık karşılığı), veya yeni, proletarya yöntemiyle (yani uzmanların kaçınılmaz olarak ve kendiliğinden tabi olacağı ve cezbedileceği, genel

ürün kaydı ve tabandan denetim sisteminin kurulması yoluyla) devlet tarafından işe cezbedilebilirler. Şimdi biz, eski, burjuva araca sarılmalı ve en önemli burjuva uzmanların 'hizmetler'ine karşılık çok yüksek ödemelere razı olduğumuzu bildirmeliydik. Davayı bilen herkes bunu görür, ancak proleter devletin aldığı bu tedbirin önemine herkes nüfus edemez. Bu tedbirin bir uzlaşma, Paris Komününün ve her proleter iktidarın, aylıkların ortalama işçinin ücretine uydurulmasını ve kariyerizme karşı mücadelenin sözlerle değil, eylemlerle yürütülmesini isteyen ilkelerinden bir sapma olduğu açıktır. Ancak bu yeterli değildir. Bu tedbir yalnızca, sermayeye karşı yapılan saldırıya, —belirli bir alanda ve belirli bir derecede— bir ara verme anlamına değil (zira sermaye, bir miktar para değil, aksine, belirli bir toplumsal ilişkidir), ayrıca, başından itibaren, yüksek aylıkların ortalama işçinin ücretine kadar indirilmesi şeklinde bir politikayı açıklayan ve yürüten sosyalist Sovyet-iktidarımızın *geriye bir adım attığı* anlamına da gelmektedir.

Sosyalizme giden, olağanüstü zor ve yeni yolun özelliğini incelemeli, yanlışlarımızı ve zaaflarımızı gizlememeli, aksine, tamamlanmamış olanı tamamlamaya gayret etmeliyiz. Burjuva uzmanların aşırı ücretlerle cezbedilmesinin, Paris Komününün ilkelerinden bir sapma olduğunun kitlelerden gizlenmesi, burjuva politikacılarının düzeyine inmek ve kitleleri aldatmak olacaktır. Geriye adımın neden ve nasıl atılmış olduğu açıkça anlatılmalı, sonra, bu adımla yitirilenlerin geri alınmasında hangi araçların bulunduğu resmi olarak tartışılmalı, yani kitleler eğitilmeli ve kitlelerle birlikte, sosyalizmin nasıl kurulması gerektiği tecrübelerden öğrenilmelidir...

Elbetteki bu sorunun bir diğer yüzü de vardır. Yüksek aylıkların, hem Sovyet-iktidarı (özellikle darbenin sürati içinde, akla gelen tüm yeteneksiz veya vicdansız komiserlerle birlikte iktidarın, bir miktar maceracı ve haydutların, kasa

hırsızlarının 'yıldızlar'ı arasına karışmalarına bir itirazı olamaması nedeniyle, bunlar bu iktidarla birleştiler.) ve hem de işçi kitlesi üzerindeki moral bozucu etkisi tartışılamaz. Ancak işçiler ve yoksul köylüler arasındaki düşünen ve dürüst tüm unsurlar bizimle aynı düşüncede olacak, bizim, kapitalizmin korkunç mirasından tek bir hamlede kurtulma durumunda olmadığımızı, örgüt, kendi aramızda disiplinin yükseltilmesi, saflarımızın tüm 'kapitalizmin mirasının bekçileri'nden, 'kapitalizm geleneğinin koruyucuları'ndan, yani tembel, aylak, devleti soyan (bugün tüm emlâk ve arazi, tüm fabrikalar, tüm demiryolları, Sovyet cumhuriyetinin 'devlet malı'dırlar.) kişilerden temizlenmesi yollarından başka hiç bir yolla Sovyet Cumhuriyetini, 50-100 milyon Rublelik 'haraç'tan (genel ürün kaydı ve tabandan denetimin örgütlenmesinde kendi geri kalmışlığımızın haracı) kurtaramayacağımızı anlayacaklardır...

Biz işçiler ve köylüler, daha iyi bir iş disiplini ve daha yüksek bir iş tekniğine ne kadar süratle sahip olursak ve bu amaçla burjuva uzmanlarından ne kadar çok yararlanabilirsek, bu uzmanlara ödenen her haraçtan da kendimizi o kadar erken kurtaracağız.»

(Lenin: «Sovyet İktidarının Gelecek Görevleri»

Bu özel imtiyazlar (yüksek aylıklar, yüksek yaşam standardı vs...), Lenin zamanında bürokrasi ve burjuva bilimcilerinin küçük burjuva tabakasıyla sınırlanmıştı. Buna rağmen Lenin, bu görünümün tehlikesini apaçık bir şekilde farketti. Devrimin büyük teoricisi ve uygulayıcısı Lenin, daha o zaman bile, bu tehlikenin etkin bir şekilde göğüslenmesinin *yolunu*, kitlelerin seferber edilmesi ve kitlelerin devrimci gelişmelerinde gördü. Bu nedenle Lenin;

1 — İşçilerin ve yoksul köylülerin,

a) Sorumlu müdürleri seçme ve azletme,

b) İdareci kişilerin çalışmalarını denetleme ve,

c) İşçileri sorumlu mevkilere getirme haklarına sahip olmaları gerektiğini;

2 — Çalışan kitlelerin tüm iktidarı ele almak ve iktidarın yürütülmesinde kendilerini mükemmelleştirmek (proletarya diktatörlüğünün pratikte yürütülmesi) zorunda olduklarını ileri sürdü.

1918 de Lenin, işçi-denetiminin, geniş proletarya kitlelerinin yaşam ve bilinçlerine henüz az nüfuz etmiş olmasından şikayetçiydi. İşte bu nedenle Lenin, bir yandan bürokrasi tehlikesini, öte yandan da bu tehlikeye karşı tek etkin yolun kitlelerin seferber edilmesi ve denetim görevini üstlenmesi olduğunu göstermeğe çabaladı. Lenin ısrarla şöyle vurgular:

«Küçük-burjuva düzensizliğinin (bu, her proleter devrimde şu veya bu ölçüde kaçınılmaz olarak meydana gelir, ancak bizim devrimimizde bu, ülkenin küçük burjuva karakteri ve geri kalmışlığı nedeniyle ve gerici savaş sonucu, özellikle şiddetli olarak ortaya çıktı.) Sovyetlere de kendi damgasını vuracağı açıktır...

Sovyetler üyelerinde, 'parlementerleşme' veya bürokratlaşma dönüşümüne yönelik bir küçük burjuva eğilimi söz konusudur. Buna karşı mücadele edilmeli ve Sovyetlerin *tüm* üyeleri, fiilen yönetime katılmaya cezbedilmelidir...

Hedefimiz, *tüm yoksul halkın* yönetime fiilen katılmaya cezbedilmesidir. Bu amacın gerçekleştirilmesinde, mümkün olan tüm adımlar —bunlar ne kadar çeşitliyse, o kadar daha iyidir— özenle kaydedilmeli, incelenmeli, sistemleştirilmeli, büyük tecrübelerle sınanmalı ve yasalarla tesbit edilmelidir...

Sovyet-örgütünün bürokratik bozulmasına karşı mücadele, sovyetlerin 'halk'la, yani emekçiler ve sömürülenlerle bağının sağlamlığıyla ve bu bağın yumuşaklığıyla gerçekleşir...

Sovyetlerin, emekçi 'halk' ile sıkı ilişkisi, şimdilerde özellikle hırslı bir şekilde geliştirilmesi gereken, görevden geri alma ve tabandan denetleme özel şekillerini oluşturur...»

(Lenin: «Sovyet-İktidarının Gelecek Görevleri»).

Lenin, tabandan denetim yöntemlerinin, «Bürokratizm zararlı otunu durmaksızın, yorulmaksızın sökebilmek için» çok çeşitli olmaları gerektiğini ileri sürer. 12.4.1919 da devletçe denetimin yeniden düzenlenmesi hakkında, Lenin, Kalinin ve Stalin tarafından imzalanmış bir yönerge yayınlandı. Yönergede her türlü bürokratizme karşı mücadele ve bu mücadelenin hangi şekilde konması gerektiği açıklanıyordu. Geniş kitlelerin denetim ve yönetime cezbedilmesi, «Sovyet-kurumlarının bürokrasi çamurundan temizlenmesi»nin şartı olacaktı.

Lenin ne zaman bürokratik gelişme yönünde eğilimler görse, tehlike işareti verirdi. Örneğin, 1920 Ocağında, sendikalardaki bürokratizm üzerine Tomski'ye şu mektubu yazmıştı:

«Komiserliklerimizde ve hatta bunların tümünde, halâ pek çok bürokratizm bulunabileceğinden, hiç bir zaman kuşku duymadım. Ancak sendikalarda *daha az* bir bürokratizmin mevcut olması gerektiğini de beklemedim.

Bu, rezaletin en büyüğüdür. Tüm bu dökümanların, sendikaların Merkez Heyetlerinin komünist fraksiyonunda okunmasını ve bürokrasi, ihmalcilik, aylaklık ve becerik sizliğe karşı mücadelede pratik tedbirlerin alınmasını rica ediyorum.»

Birkaç gün sonra Lenin Stalin'e, işçi ve köylü-teftiş sorunları hakkında yazdı ve tüm emekçi kitlelerin, özellikle kadınların, İşçi-ve Köylü Teftişleri'ne (Arbeiter-und Bauerninspektion) katılmaya cezbedilmeleri gerektiğini; denetimin daha da genişletilmesini ve partisiz işçi ve köylülerin

merkezdeki devlet denetimi ile işbirliğine cebzedilmeleri gerektiğini ileri sürdü. «Pratik, tüm teorilere oranla yüz kez daha önemlidir» düşüncesiyle Lenin, işçi ve köylülere daima yönetim pratiğini öğrenmeleri çağrısında bulundu. Lenin, devlet mekanizmasındaki bir bürokratın, yetkilerini kötüye kullanarak, bu aksaklıktan dolayı şikayette bulunanları ezmesi halinde, özellikle hiddetlenirdi. Böylesi durumlarda Lenin, Nowgoroder Eyaleti Yürütme Komitesi'ne yolladığı aşağıdaki telgraftan da anlaşıldığı gibi, müsamahasız olurdu:

«Görünüşe göre Bulatow, bana şikayette bulunduğu için tutuklandı. Bunun için Eyalet-Yürütme Komitesi Başkanı, Çeka (Çeka: 1918-1922 de Sovyet Gizli Devlet Polisi. Der Sprach-Brockhaus, 1962 s. 705) ve Yürütme Komitesi üyelerini tutuklattıracağımı ve kurşuna dizilmeleri için uğraşacağımı uyararak söylüyorum. Sorum neden hemen cevaplandırılmadı?

Halk Komiserleri Konseyi Başkanı Lenin.»

Lenin'in, partideki, devlet aygıtındaki ve ekonomideki bürokrasi tarafından iktidarın ele geçirilmesi tehlikesinin büyüdüğünü gördüğü ve bu nedenle en etkin tedbirlerle, daha baştan bunu engellemeye çalıştığı görülmektedir. Ancak böylesi gerekli tedbirleri Lenin, bir ibret dersi vermek amacıyla, yalnızca çok nadir hallerde kullandı. Bürokrasiye karşı mücadele çözümü, herşeyden önce küçük burjuva bürokrasisinin parti ve devlet organlarına sızmış olması nedeniyle, kitlelerin seferber edilmesinde, yönetim ve denetime cezbedilmesinde görüyordu. İktidarın ele geçirilmesinden sonra daha 1921 de, bir bürokratizm sorunu yaratabilecek şekilde, birçok küçük burjuva unsur farkına varılmaksızın parti içine sızmıştı.

X. Parti Kongresinde (Mart 1921), bürokrasiye karşı mücadelenin sorunları üstüne yaptığı konuşmada Lenin, «Bu-

nun için yüz binlerce insana ihtiyacımız var.» diyordu. Bürokrasinin kolayca «kaldırılamıyacağı»nı, aksine, bunun üstesinden gelinmesinin uzun bir süreç olduğunu, mücadelenin yorulmasız, yeni yöntemler denenerek yürütülmesi gerektiğini açıkça ortaya koydu. Parti içine sızmış olan bürokratların açığa çıkarılmalarını, maskelerinin düşürülmesini ve kovulmalarını istiyordu. Lenin Sokolow'a, «Bürokratlar pişkin heriflerdir, çoğu alçak, düzenbazdırlar. Bunlarla başa çıkmak hiç de kolay değildir.» diye yazıyordu.

1921 de, Merkez Komitesi Kararı üzerine, parti içinde bir temizlik yapıldı. Devrimden sonra, zaferin açık bir hâl aldığı dört yıl içinde, özellikle Menşevik ve Sosyal-Devrimci Partilerden pekçok küçük-burjuva unsur parti içine sızmıştı, Lenin, 1918 başlarından sonra parti içine girmiş bulunan Menşeviklerden, yalnızca % 1 inin parti içinde bırakılmaları gerektiğini ileri sürdü. Ve bu da ancak, bu kişilerin üç-dört kez sınanmalarından sonra mümkün olabilirdi, çünkü «Partinin, haydutlardan, bürokratlaşanlardan, namussuzlardan, kararsız komünistlerden ve dış görünüşlerini yenilemiş, ancak özde menşevik kalmış olanlardan temizlenmesi gerekliydi.» Böylece, toplam 170 000 kararsız unsur, yani üyelerin tümünün yaklaşık olarak dörtte biri partiden atıldı.

Ancak bununla da bürokrasinin kökü kazınmadı. Bir çok dürüst komünist, bürokrat uzmanlarla başa çıkamadı. Lenin, Merkez Komitesinin bir raporunda şuna değinmektedir:

«Çünkü burjuva uzmanlar davayı, çoğu kez tüm yetkiye, tüm olanaklara sahip olan, haklarına ve tüm güçlerine rağmen ne yapacaklarını bilmeyen en iyi komünistlerimizden daha iyi anlamaktadırlar...

Sorumlu komünistlerin, 100 meselenin 99'unda, yararlı olacakları yerlerde bulunmadıkları, konularına hakim olmadıkları ve bugün öğrenmek durumunda oldukları kabul edilmeli ve bu gerçekten ürkülmemelidir.»

Lenin, bürokrasinin, meslek bilgisi nedeniyle kendisini

«vazgeçilmez» ve komünistleri de güvensiz kılması tehlikesine işaret etmek amacıyla, bu zaafiyeti apaçık meydana çıkardı. Ancak böylelikle devlet- ve parti mekanizmasına yavaş yavaş hakim olabilirlerdi. Bu nedenle Lenin, 1923 de İşçi-Köylü Teftişi'ni, kararlı bir şekilde denetimde bulunmaya, cesur olmaya ve gerilememeye teşvik etti:

«Ümid ederim ki, bizim İşçi-Köylü Teftişimiz, Fransız' ların namusluluk yapmacığı olarak adlandırdıkları ve bizim, gülünç yapmacıklık veya gülünç kibirlilik olarak tanımlayabileceğimiz ve tüm bürokrasimizin, Sovyet- ve parti bürokrasisinin işine en iyi yarayan, her türlü özelliği terkedecekler-dir. Bu arada şuna da dikkat etmek gerekir: Bürokratizm bizde yalnızca Sovyetlerde değil, parti kuruluşlarında da mevcuttur.»

(Lenin: «Az Olsun, İyi Olsun»)

Lenin, kaynağında yalnızca bir küçük burjuva tabaka olan bürokrasinin, yaklaşık olarak 30 yıl sonra devlet iktidarını elde edeceğini ve yeni burjuva egemen bir sınıf olarak, kapitalizmin yeni temeller üzerinde yeniden kurulmasını gerçekleştirebileceğini düşünemedi. Ama Lenin, kendi zamanında, kapitalizmin, başta bürokrasi olmak üzere, kararsız küçük burjuva unsurlar tarafından yeniden kurulması tehlikesini çok iyi farketti ve X. Parti Kongresi'ne sunduğu raporunda, bu «iç tehlikenin, belirli bir görüş açısından, bizi tehdit etmiş olan Denekin ve Judeniç tehlikesinden daha büyük olduğuna» işaret etti. Sendikal ve anarşik sapma hakkında Çözüm Taslağı'nda partiyi ve işçi sınıfını, kapitalizmin yeniden kurulması konusunda uyardı. Burada açıkça şöyle deniliyordu:

«Rusya gibi bir ülkede, savaş sonucu kaçınılmaz olan yıkım, yoksullaşma, salgın hastalıklar, kıtlıklar, zaruret ve halk ızdırabının aşırı derecede artmasının yanısıra, küçükburjuva unsurun güçlü üstünlüğü, küçük burjuva ve yarı-

proleter kitlelerin morallerinde özellikle şiddetli dalgalanmalar yarattı. Bu dalgalanmalar bazen, bu kitlelerin proletarya ile ittifakının güçlenmesi, bazen de burjuvanın yeniden ihyası yönünde cereyan ediyor. 18., 19. ve 20. yüzyıllardaki bütün devrimlerden elde edilen tecrübelerin tümü, proletaryanın devrimci öncülüğünün birliği, gücü ve etkisinin çok az bir şekilde zayıflaması halinde bile, bu dalgalanmalar dan, kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin iktidarlarının ve mülkiyet haklarının yeniden oluşması dışında hiç bir şeyin doğmayacağını büyük bir açıklık ve inandırıcılıkla gösterir.»

Lenin'in bu uyarıları gerçekten önemsendi mi? İşçi sınıfı, davanın, kendi iktidarının korunması, proletarya diktatörlüğünün sağlamlaştırılması ve güçlendirilmesi olduğunu kavramış mıydı?

2. *Eski ve yeni bürokrasiye karşı Stalin önderliğinde verilen mücadele.*

Lenin'in ölümünden sonra bürokrasiye karşı verilen mücadele zorunlu olarak, giderek keskinleşen bir biçim aldı. Stalin daha 1922 de SBKP Genel Sekreterliğine seçilmişti. Lenin'in eserini sadık bir şekilde sürdürdü.

Önceleri iki tip bürokrasi gelişti. Birincisi, eski devlet mekanizmasının yönetim-bürokrasisi, eski kapitalist işletmelerin ekonomi-bürokrasisi ve öğretim kurumlarındaki aydınlar-bürokrasisi, yani kısaca; burjuva aydınları ve uzmanlar. Bunlar, yönetici küçük burjuva tabaka olarak kapitalist sisteme bağlıydılar ve Ekim Devrimi'nden sonra, yeni koşullara, Sovyet iktidarına az çok uydular. Mesleki bilgilerinden Sosyalist kuruluş için faydalanmak ve onları dürüst bir işbirliğine kazanmak amacıyla (yukarıda görmüş olduğumuz gibi), kendilerine yüksek aylıklar verildi. Lenin, bu küçük burjuva tabakanın kararsız davranışının ve kapitalizmin bu un-

sunun bir bölümü yardımıyla yeniden kuruluşunun tehlikesinin bilincindeydi ve buna karşı, bilindiği gibi, kitlelerce tabandan denetimi getirdi.

Bu küçük burjuva tabakaya, ideolojik ve politik açıdan kapitalizme bağlı olan Menşevik ve Sosyal-Devrimcilerin aktif güçleri de katılmalıdır. Bu ilke yoksunu unsurların büyük bir kısmı, çökertmek amacıyla Bolşevik Parti'ye sızmışlardı. Gerçi bunlar 1921 yılında, Bolşevik Parti'de yapılan büyük temizlik sayesinde partiden uzaklaştırılmışlardı, ancak bunların eskisi gibi, yerli ve yabancı kapitalist unsurlarla, özellikle de küçük burjuva aydınlarla sıkı ilişkileri bulunmaktaydı. Çoğunlukla bu Menşevikler ve Sosyal-devrimciler illegal örgütleriyle, yıkıcı kapitalist unsurlar arasındaki aracılardı.

Bunun yanısıra devlet—, ekonomi— ve bizzat parti-mekanizmasında bir diğer bürokrasi doğmuştu. Bunlar ceplerinde parti üye kartı taşıyan bürokratlardı. Yukarıda, sendikalarda (katıksız işçi örgütleri) bürokratizmin varlığını tesbit ettiğinde, Lenin'in ne denli şaşırdığını görmüştük. Devlet— ve parti-mekanizmasındaki bazı komünistler, sahip oldukları yetkileri hazmedemediler ve bürokratlaştılar. Bürokratizm, bir küçük burjuva görünümüdür. Bir bürokrat, küçük-burjuva bir yaşam tarzına özlem duyar; küçük-burjuva ortamda kendini mutlu hisseder. Zaruretlerle dolu bir yaşamı arkalarında bırakmış görevliler, mevki ve saygınlığa ulaşınca, evde aileleri arasında küçük-burjuva bir yaşam tarzı içine düşüyorlardı. Böylece eski, varlığını zorla sürdüren bürokrasi yanısıra, son derece yavaş bir şekilde yeni bir bürokrasi gelişmekteydi.

Stalin, XV. Parti Kongresinde (Aralık 1927), «Kuruluşumuzun önemli sorunlarına ilişkin kararlarda, içimizden bu dar görüşlülüğü, bu kayırmacılığı söküp atmasaydık, proleter devrimciler olamaz ve kesin yıkılırdık» demişti.

1928 başında, en önemli Sovyet endüstri bölgesi olan Don

Havzası şahti bölgesinde, burjuva uzmanlardan oluşan büyük bir zararlı örgüt ortaya çıkarıldı. Bunlar 5 yıl boyunca, eski mal sahipleri ve yabancı kapitalistlerle sıkı ilişki içinde, endüstriyel kuruluşu sabotajlarla baltalamışlardı. Şahti-Davası'nda bunlardan hesap soruldu.

Stalin Merkez Komitesinin Nisan Genel Kurulunda şöyle diyordu:

«O zamanlar, iç savaştaki zaferimiz sayesinde yoketmeyi başarabildiğimiz bir askeri-politik müdahale vardı. Şimdi ise yokedilmesi iç savaşı gerektirmeyen, fakat yine de yok etmek zorunda olduğumuz bir ekonomik müdahale girişimi ile karşı karşıya bulunmaktayız.»

Şahti-Davası bir yandan, tabandan denetimin gelişmesindeki büyük güçsüzlüğü, öte yandan da sınıf mücadelesindeki keskinleşmeyi göstermekteydi. Bu keskinleşme hiç kuşkusuz, yalnızca endüstri için söz konusu değildi. Parti, kırsal alanda büyük toprak sahipliliğine (Kulaklık) karşı bir saldırı başlattı. Kollektif-işletmeler örgütlenmesi ile bu saldırı arasında bir bağlantı vardı. Stalin «Kollektif Çiftçilere Cevap» adlı yapıtında, tarımın kollektifleştirilmesinin ilkelerini şöyle açıklıyordu:

«Leninizm, uygulamada kollektif-ekonominin, bireysel ekonomiden daha yararlı, yoksul ve orta köylüler için zaruret ve yoksulluktan kurtuluşun yolu olduğunu kendilerine ancak tecrübeyle gösterilmesinden ve kanıtlanmasından sonra, köylülerin, kollektif ekonominin üstünlüklerine inandırılabileceklerini öğretir. Leninizm, kollektif-ekonominin bu koşullar olmaksızın, varlık gösteremiyeceğini öğretir. Leninizm, kollektif-işletmelerin zor yoluyla gerçekleştirilmesi yönünde her denemenin, yalnızca olumsuz sonuçlar vereceğini ve yalnızca köylüleri kollektif-ekonomi hareketinden koparacağını öğretir.»

Yine de her zaman bu ilkelere uygun davranılmadı. 1930

da kollektifleştirme, Stalin'in ortaya attığı ve «Başarılar Karşısında Başdönmesine Tutulmak» adlı ilgi çekici makalesinde belirttiği şekilleri aldı. Stalin makalede, kollektifleştirme sırasında gönüllülük ilkesinin çiğnendiğine işaret ediyor ve hatta şöyle diyordu: «Askeri-zor kullanma, henüz kollektif ekonomilere girmek istemeyen köylülere sulama suyu vermeme ve endüstri malları göndermeme yollu tehditler yapıldı... Bu bozukluklar, kollektif-ekonomi hareketine ilişkin bu bürokratik kararlar, köylülere karşı bu uygunsuz tehditler kimin işine yarar? Düşmanlarımızdan başka kimsenin.» Buradan, bürokrasinin toplumsal yaşamın tüm alanlarında yerleştiğini ve sosyalizmin temellerini kemirmek istediğini görmek mümkündür.

Gerçi Şahti-Davası'nda eski bürokrasiye hassas bir darbe indirilmişti, ancak eski bürokrasinin yerini, yeni zararlı unsurlar aldılar. Kararsızlığa tutulan teknik elemanlar hiç de az değildi. Bunlar, «Sovyetler Birliği tutunamayacak» gibi söylentiler yayan Troçkist-Menşevik muhalefet sayesinde güçlendiler. Daha 1930 da, eski teknik elemanlar yüksek tabakasının karşı devrimci kişilerinden oluşan, yabancı sermaye ve Fransız Genel Kurmayı ile bağlantısı olan, yeni bir zararlı örgüt («Endüstri Partisi») ortaya çıkarıldı. 1930 sonunda yürütülen dava ile eski bürokrasinin örgütlenmiş direnişi kırıldı. Buna karşın yeni bürokrasi giderek daha fazla ön plana çıkıyordu. Stalin'in Komünist Gençlik Birliği VIII. Kongresinde (Mayıs 1928) yaptığı konuşma uyarıcı bir işaretti. Stalin şöyle diyordu:

«İkinci sorun, bürokratizme karşı mücadele görevini, noksanlıklarımıza ilişkin bir kitle eleştirisini örgütleme görevini, tabandan kitle denetimini örgütleme görevini içerir.

İlerlememize en düşman unsurlardan biri bürokratizmdir. Bürokratizm tüm örgütlerimiz içinde yaşamaktadır — hem Parti örgütünde ve hem de Komünist Gençlik Birliği Örgütlerinde, hem Sendika örgütlerinde ve hem de ekonomi örgüt-

lerinde. Bürokratlardan söz edildiğinde, genellikle, karikatürlerimizde alışılageldiği biçimde, gözlüklü kişiler olarak çizilen, eski partisiz memurlara parmak basılmaktadır. (Salondan gülmeler). Yoldaşlar, bu tam doğru değildir. Eğer yalnızca eski bürokratlar söz konusu olsaydı, bürokratizme karşı mücadele, dünyanın en kolay işi olurdu. İşin kötüsü, burada söz konusu olan yalnızca eski bürokratlar değil, Sovyet iktidarının sempatizanı yeni bürokratlar ve nihayet komünist saflardaki bürokratlardır. Komünist bürokrat en tehlikeli bürokrat tipidir. Neden mi? Çünkü bürokratizmini kendi parti üyeliği ile maskeler ve ne yazık ki böylesi komünist bürokratlar bizde hiç de az değildir.»

Yeni bürokrasinin gelişmesi, parti içi tartışmalarla derinleşti. Ekonomik zorlukların giderilmesi amacıyla, 1921 de Lenin, SBKP'de Troçki ve Sinovyev'in önderliğindeki muhalif unsurların direnişine sebep olan, «Yeni Ekonomi Politikası»nı koydu. Lenin'in ölümünden sonra oportünistler, partinin doğru çizgisine karşı mücadeleyi arttırdılar. Muhalefet, hem hızlandırılmış endüstrileşme ve hem de tarımda sistematik bir kollektifleşmeye karşı çıkıyordu. Muhalefet, Merkez Komitesinin, yoksul köylülere dayanma, orta köylülerle ittifak kurma ve zengin köylülerle mücadele etme çizgisini de anlamadı. Troçkistlerin ve diğer muhaliflerin propagandaları, Parti'ye büyük zorluklar veriyordu. Özellikle 1928'den sonra, Parti büyük toprak sahipliğine (Kulaklık) karşı saldırıya hazırlanırken, Buharin / Rikov-Grubu da muhalefete katıldı. Muhalefetin yaygınlaşan ve keskinleşen bu mücadelesi Merkez Komite'yi, parti mekanizmasını daha güçlü olarak kurmaya zorladı. Bu ise özellikle Troçkistlerin yeniden kararlı bir direnişine neden oldu. 'SBKP(B) Tarihi' kitabında şöyle deniliyor: «Troçkistler her şeyden önce Parti mekanizmasına saldırıyorlardı. Parti'nin güçlü bir parti mekanizması olmadan yaşayamıyacağını ve çalışamaycağını kavramışlardı. Muhalefet bu mekanizmayı sarsmayı, par-

çalamayı, parti üyelerini parti mekanizmasıyla ve gençliği eski parti kadrolarıyla karşı karşıya getirmeyi deniyordu.»

Ancak, güçlü bir parti mekanizmasının kurulması zorunluluğu nedeniyle, bürokratizmde güçleniyordu. Sosyalist toplumun tüm organlarına, devlet-, parti- ve ekonomi-mekanizmalarına, sendikalara, gençlik örgütlerine ve hatta askeri mekanizmaya sızmıştı. Stalin XVI. Parti Kongresinde sunduğu faaliyet raporunda, bürokratizmin ne denli tehlikeli olduğunu ve bununla mücadele yolunu gösterdi:

Bürokratizm her şeyden önce, toplum düzenimizde var olan dev potansiyeli kullanmaması, değerlendirilmesini engellemesi, kitlelerin yaratıcı inisyatifini felce uğratmaya uğraşması, onu bir parti kargaşasında boğması nedeniyle tehlikelidir ve dolayısıyla da her parti girişimini, yararsız ve yüzeysel bir teferruatçılığa dönüştürür. Bürokratizm ikinci olarak ta, yönetimin denetlenmesine tahammülsüz olması ve yönetici örgütlerin temel yönergelerini, yaşanan hayatla hiç bir ortak yanı olmayan boş kağıt parçaları haline getirmeğe uğraşması nedeniyle tehlikelidir. Tehlikeli olanlar yalnızca kendi kurumlarında saklı kalmış olan eski bürokratlar değil, ayrıca bunlar çok tehlikeli de değillerdir, bilakis — ve özellikle—, içlerinde 'komünist' bürokratların hiç de önemsiz bir yer tutmadığı yeni bürokratlar, yani Sovyet bürokratlar'dır. Burada, işçi sınıfından ve köylülerden oluşan milyonluk kitlelerin yaratıcı inisyatifi ve bağımsızlığı yerine, bir fetişe inanır gibi inandıkları 'emirler'i koymaya çalışan 'komünistler'i kastediyorum.

Şimdi görevimiz, kurum ve örgütlerimizde bürokratizmi yenmek, bürokratik 'gelenek' ve 'görenek'leri yok etmek ve toplum düzenimizin potansiyelinden yararlanmaya ve kitlelerin yaratıcı inisiyatifi ve bağımsızlığının geliştirilmesine giden yolu açmaktır.

Bu kolay bir görev değildir. Bu görev bir «hamlede» gerçekleştirilemez. Ancak, ülkemizi gerçekten sosyalizm temel-

lerine göre yeniden şekillendirmek istiyorsak, bu görevi her ne pahasına olursa olsun başarmak zorundayız.

Parti, bürokratizme karşı mücadeleyi 4 çizgide yürütmektedir: Özeleştirinin yaygınlaştırılması çizgisinde, yönetimin denetlenmesinin örgütlenmesi çizgisinde, mekanizmanın arıtılması çizgisinde ve nihayet işçi sınıfı içinde tabanı oluşturan güçlerin, mekanizmada görev almaya teşvik edilmesi çizgisinde.

1937/38 de bürokratizm, tehdit edici şekiller aldı. Bu gelişim, dış politikada durumun nazikleşmesi ile bağıntılı olarak düşünülmelidir. Japonlar Kuzey-Doğu Çin'i işgal etmiş, İtalyanlar Habeşistan'ı zaptetmiş, Alman ve İtalyan faşistleri İspanya İç Savaşı'na müdahale etmişlerdi. Savaş tehlikesi, Sovyetler Birliği için çok ciddi bir hale gelmişti. Bu durumda Buharin-Muhalefeti ve bazı bürokratlaşmış asker önderler, Stalin-Hükümeti'ni silah zoruyla düşürmek amacıyla birleştiler, ki bunlar sonradan yargılanmışlardır. Daha sonra revizyonistler, bu korkunç ihanetlerini örtbas etmek sevdasıyla, «takibatlar»ı ağızlarına sakız ettiler. Ancak biz sorunu, sınıf görüş açısından ortaya koymak zorundayız: Hangi sınıf veya tabaka takibata uğradı? Ne işçi sınıfı ve ne de köylülük; takibata uğrayanlar, sömürücü sınıfların ve burjuva aydınların kalıntıları ile birlikte, Parti- ve Devlet-mekanizmasında yer alan bürokratik unsurların en tehlikelileri idi.

Yüksek aylıklar ve özel ayrıcalıklar (villalar, özel arabalar, tercihli alışveriş vs...) sayesinde, böylesi bir yaşam sürdürebilen eski bürokrasinin küçük-burjuva yaşam tarzının yeni bürokrasinin ideali olduğunu yukarıda söz konusu etmiştik.

Küçük-burjuva yaşam tarzının idealleştirilmesi bir kısım literatür ve filmde de yansımaktaydı. Eski devrimci literatür nerelerde kaldı? Devrimci literatür, küçük-burjuva literatür tarafından giderek daha çok yerinden ediliyordu, çünkü yazarların işçi ve köylülerle bir teması yoktu. Bizzat, ana

yapıtı «Ve Durgun Akardı Don» da Beyaz Muhafızları, Kızıl Muhafızlardan daha çok yücelten Şolohov, SBKP XX. Parti Kongresinde, kendi küçük-burjuva yazar-yoldaşları hakkında şöyle diyordu: «Hanki yazar bir kere olsun dost veya arkadaş olarak herhangi bir işçi veya bir mühendis, bir üretim ıslahçısı veya fabrikada çalışan bir parti görevlisinin ailesini ziyaret etmiştir? Bu gibileri parmakla sayılacak kadar azdır... Yazarlar hiç kuşkusuz bazen, büyük işletmelerde konuk olarak bulunmaktadırlar, daha doğrusu, itiraf etmeliyiz ki, tüm işletme mensuplarının önünde, işçi sınıfından paye almak için konuşmaktan hiç sıkılmazlar... Neden 1 200 yazar Moskova'da yaşamaktadır? Neden bu adamları bir kere de traktörle sıcak köşeciklerinden çekip çıkarmak olanağı yoktur? Bu soruyu cevaplandırmam zor... Yeni kitaplar mı istiyorsunuz Yoldaşlar? Burada sizlere sormak isterim: bu kitapları kimler yazacak? Ne kollektif köylüler ve ne de işçiler hakkında bir şeyler bilmeyen insanlar mı? Kabuğuna çekilen ve rahatına bakan insanlar mı? «Şolohov herhalde kendi meslektaşlarını tanır. Böylesine küçük-burjuva yazarlar gerçek bir proleter literatür yaratabilirler mi? Hayır! Buna ilaveten yeni bürokratlar da eski bürokratların küçük-burjuva tavırlarını takındılar. Yeni bürokrasinin bir dereceye kadar iki yüzü vardı: resmi olarak, kendini görev canlısı olarak göstermekte, parti çizgisini kabul etmekte ve Stalin'i göklere çıkarmaktaydı. Dar aile çerçevesi içinde ise, kendi küçük-burjuva yaşam ortamında Stalin'e yumruk sallamakta ve Proletarya Diktatörlüğüne küfretmekteydi.

Sovyet yazarı D. Granin «Öncü» adlı romanında, yeni bürokrasinin davranışını ve küçük-burjuva yaşam tarzını açık bir şekilde anlatır:

«Her şey en iyi biçimde gelişmekteydi. Victor idarî faaliyetinden memnundu. İnsanlara yol göstermek, taleplerde bulunmak, isteklerini yaptırmak, yönetmek, tam onun zevkine göreydi; daima sahip olmuş olduğu bu ihtiras damarı, kısım

şefi olabilmek için, her yola başvurmasına neden oluyordu, çünkü güçlü olma hissini tatmıştı bir kez. 'Madem ki bir kere idarecilik mesleğini seçtim' diyordu, 'o halde, olduğum yerde kalmamak için hızla ilerlemeliyim.' Viktor bu isteğine ulaştı. Kısım şefi oldu. Övülüyor, yetenekli bir yönetici sayılıyordu. Toplantılarda örnek gösteriliyor ve Bakanlık tamimlerinde adı övgüyle anılıyordu. Gazeteler makalelerini yayınlıyordu. Yüksek bir aylık alıyordu. Evlerine bir de hizmetçi almışlardı. Viktor'un artık, ona misafirliğe gelen yeni arkadaşları vardı. Lisa, safdil bir gururla, gelenlerin, kocasının idareci yeteneklerini nasıl göklere çıkardıklarını dinliyordu. Bu, Viktor'un ihtiras yelkenlerini şişiriyordu, ama Lisa'ya bu, aile gemisi için elverişli bir rüzgârmış gibi geliyordu. İdareciliğin ona tanrı vergisi olduğunu söyleyerek Viktor'a samimiyetle güç veriyordu. Bir mühendis olarak, tecrübesi vardı, bilgiliydi de, tüm diğer şeyler ona göre yönetim sanatına bağlıydı. Kendi kısmında yetenekli kişilere sabrı olmadığı ve çevresinde pohpohçularla olmayı tercih ettiği yollu karanlık söylentiler, kendinden öncekilerin kindar kıskançlıklarından kaynaklanıyordu.

Bizzat kendisi karısına, kendini kıskananların entrikalarından şikayet ediyor, onu, amirlerle ilişkilerin incelikleri hakkında eğitiyor ve karısı Viktor'un dünyasında kendini artık yabancı ve fazla hissetmiyordu.

Evi, Viktor için, sonu gelmeyen konuşmalardan ve yazışmalardan kaçıp sığındığı bir yerdi.

Refaha kavuştular ve böylece bir sürü önemsiz tartışmalara yol açan nedenler ortadan kalktı.

Viktor birçok ilişkiler kurdu. Şaka yollu «Elektrik çağında yaşıyoruz» diyordu. Bir telefonu, Lisa'ya ele geçirilmesi zor olan bir mantoluk kumaşın veya meyvenin eve gönderilmesi için yeterliydi. Tiyatroda direktör locasında oturuyorlardı.

Pazarları antikacıları dolaşırlardı. Lisa için tezgahın al-

tından ucuz kristaller çıkarılırdı. Lisa yalnızca satın aldıklarına değil, onun arzularını yerine getirmenin Viktor için bir zevk olmasına da sevinirdi. Viktor'un doğum gününde, bir lokantada büyük bir yemek verdiler. Madem doğum günü kutlanacak, öyle ise en iyisi yapılmalı! Viktor kadehini kaldırdı, Lisa'nın gözlerinin içine baktı, onunla kadeh tokuşturdu ve aniden güldü: 'Bak bunu bilmezdim! Ne parlak gözlerin varmış!'. Lisa elleriyle yüzünü kapattı: 'Benimin nerede olduğunu da hatırlıyor musun?'

Viktor kaşlarını komik bir şekilde kaldırarak, hatırlamağa çalıştı. Masalar arasında çiftler, orkestanın hüzünlü nağmelerine uyarak dans ediyorlardı. Lisa neredeyse çakır-keyifti ve sebepsiz gülüyordu. Kendini modaya uygun güzel giysisi içinde ve gümüş-tilki kürkü ile çok iyi hissediyordu, çünkü bütün bunların Viktor'un ne kadar hoşuna gittiğini, herkesin kendisini ve Viktor'u ne kadar beğendiğini biliyordu.

'Viktor Grigoryeviç, 3 yıl içinde büyük bir merkezi idarenin şefi olacaksın' diyen direktör yardımcısı İvan biraz sarhoştu. 'Ben bu işten anlarım. Buna nasıl ulaşılır? İyi dostların yardımı sayesinde. Dostlar yolu ona düzlerler, o da onları beraberinde çeker...'

Viktor öte yana döndü ve başı ellerine dayalı düşüncelere daldı. 'Dostlar düzlerler... o çeker...' diye yavaşça mırıldandı.»

Burada, cebinde parti kartıyla yeni bürokrasinin tüm özellikleri, isabetle tarif edilmiştir:

1. İhtiras ve iktidar hissi, kariyercilikle birbirine bağlıdır.

2. Yüksek mevkilere yükselmenin sonucu, artan refah ve küçük-burjuva yaşam tarzıdır.

3. Yetenekli astlar karşısında daha iyi mevkinin savunulması ve bunun pohpohçu bir çevre ile güven altına alınması.

4. Yüksek mevki ve büyük nüfuzun, egoist gereksinimlerin tatmininde kullanılması (Ahlak düşüklüğünün teşviki)

5. «Bir el diğerini yıkar» ata sözüne uygun olarak bürokratların, en önemli mevkilere gelmede birbirlerine yardım etmeleri.

Sonradan iktidarın yeni bürokrasi tarafından gayri meşru bir şekilde ele geçirilmesinin kökleri burada yatmaktadır.

Yeni bürokrasinin, parti—, devlet— ve ekonomi mekanizmalarında, sendika ve gençlik örgütlerinde gittikçe artması, devrimci merkezin ve işçi-köylü devrimci kitlelerin homojen girişimlerine karşı esas engeli oluşturdu. Gerçi Stalin, bürokrasiye karşı yukardan, hoşgörüsüz bir mücadele yürütüyordu, ancak aşırılıklarına karşı savaş açtığı aynı mekanizmanın yardımı yoluyla oluyordu bu mücadele. Çünkü bürokrasi, bizzat devlet güvenlik mekanizmasına dahi sızmıştı.

Bugün, tarihi bakış açısından, bu durumun, Stalin'in bir hatası olduğu anlaşılabilir. Mayıs 1928 de Stalin, Komünist Gençlik Birliği VIII. Kongresinde yaptığı konuşmasında aşağıdaki açıklamayı verdiğinde, bu sorunun doğru çözümüne yaklaşmıştı:

«Tüm bu örgütlerde bürokratizme nasıl son verilebilir? Bunun yalnızca tek bir yolu vardır — tabandan denetimin örgütlenmesi, işçi sınıfı geniş kitlelerinin kurumlarımızdaki bürokratizme, eksiklik ve yanlışlara karşı sürdüreceği eleştirinin oluşturulması.

Emekçi kitlelerin, kurumlarımızdaki bürokratik aşırılıklara karşı öfkesini kamçılarsak, geçmişte görevler yapmış, ancak bugün bürokratizm hastalığından muzdarip bazı yoldaşlarımıza ara sıra dokunmak zorunda olacağımızı biliyorum. Fakat bu durum bizi, tabandan denetimi örgütlemekten alıkoyabilir mi? Ben, alıkoyamayacağını ve alıkoymaması gerektiğini düşünüyorum.»

Bugün, bu sorunun çözümünün, Çin'de dikkate değer bir biçimde yürütülmüş olan Proleter Kültür-Devrimi olduğunu

biliyoruz. Stalin sorunu, bu biçimde çözemezdi — bu nedenle onun hatası, tarihsel zorunluluktu. Böyle bir gelişmeyi zamanında önleyebilecek bir proleter kültür devrimini yürütmenin katı zorunluluğu ancak, Kruşçev zamanında yönetici bürokrasinin tam olarak yozlaşması, Marksizm-Leninizmin yeniden gözden geçirilmesi, Proletarya diktatörlüğünün kaldırılması ve kapitalizmin yeniden kurulması gibi olumsuz örneklerden sonra tam belirgin hale gelmiştir. Bu devrimci düşünceyi geliştirmek ve uygulamaya geçirmek, Mao Zedung'un yaptığı eşsiz ve seçkin hizmetti.

Doğaldır ki, Büyük Anayurt Savaşı'nda, faşist zorbaları yenmek için Parti ve Devlet, tüm güçleri birleştirmek zorundaydı. Bu da, örneğin dindar kimseler gibi belli bazı halk gruplarıyla uzlaşma olmaksızın mümkün olmuyordu; böylece Rus-Ortodoks Kilisesi'yle anlaşmalar yapıldı. Hala Çalışma Kampları'nda tutuklu bulunan generaller ve diğer kişilere haklar geri verildi ve bu kişiler eski rütbeleri ile cepheye atandılar. Halk, zafer için herşeyi feda etmeye hazırdı. Hainler ve sabotörlere karşı uyanıktı. Bürokrasi bile, alışılagelmiş yolundan kopmuştu. Hayatî önemdeki iş yerlerinin ve silah fabrikalarının (temel endüstri bölgesi olan Wolga'nın batısından Ural'ların ötelerine) nakli, bürokrasinin şimdiye değin sürdürdüğü ilişkilerin kopmasına neden olmuştu. Yeni çevre, yiğitçe sürdürdükleri ilave çalışmayla üretimi en kısa zamanda yeniden rayına oturtmuş olan yeni insanların yer aldığı yeni iş yerleri, tüm bunlar, bürokrasinin büyümesine elverişli bir temel değildi.

II. Dünya Savaşından sonra, ekonomi, savaştan zarar görmüş bölgelerde yeniden kurulduğunda ve rayına oturduğunda, bürokratlaşma tehlikesi de yeniden doğdu. O zamanın SBKP Merkez Komitesi Sekreteri Malenkov, XIX. Parti Kongresinde (Ekim 1952) Merkez Komitesi Faaliyet Raporunda, yeniden yayılmakta olan bürokrasiye karşı mücadelenin önemli ve gerekliliğini anlatmıştı:

«Burada, savaş dönemi koşullarının, Partinin yönetim yöntemlerinde yarattığı bazı özellikler ve Parti organlarının ve örgütlerinin çalışmasında doğurduğu büyük bir yetersizlik söz konusudur. Bu, her şeyden önce, Parti organlarının, örgütleyici ve ideolojik parti çalışmasına olan özenindeki gevşeme nedeniyle Parti örgütlerinde bu çalışmanın ihmal edilmesi şeklinde ortaya çıktı. Parti organlarının kitlelere yabancılaşması ve bu organların, politik önderlik organları, mücadeleci ve öz-inisyatiften kaynaklanan örgütler olma durumundan, klik-çıkarlarının dikte ettiği, dar yetkisel ve devlet düşmanı gayretlere karşı durmada yetersiz olan ve partinin, ekonominin kurulmasına ilişkin politikasının direkt olarak bozulmasının, devlet çıkarlarına aykırılığın hiç farkına varmayan bir çeşit idare kurumları haline gelmesi tehlikesi bizi tehdit etmekteydi.

Bu tehlikenin önüne geçmek, yerel parti organlarının sağlamlaştırılması görevini başarıyla yerine getirebilmek ve parti örgütlerinin çalışmalarını güçlendirebilmek için, örgütleyici ve ideolojik parti çalışmasında ihmalin önlenmsei ve parti çalışmasında bürokratlaşmaya götüren ve parti kitlelerinin aktivite ve öz-inisyatiflerini zayıflatan yönetim yöntemlerinin parti örgütlerine aktarılması gibi durumlara son verilmesi gerekmekteydi...»

Gerekenler yapıldı ve Parti üyeleri, bürokratlaşmaya karşı geniş bir mücadeleyi yaymağa seferber edildiler mi? Bürokrasinin uyguladığı yöntemler göz önünde bulundurulduğunda, böyle bir geniş mücadele mutlak olarak gerekliydi. Malenkov, faaliyet raporunda, bu yöntemleri açık olarak belirtmekteydi:

«Parti ve devlet yaşamında eleştiri ve özeleştirinin rolünün küçümsenmesi, eleştiriye karşı tedbir alma ve takibatta bulunma gibi durumlara Parti örgütlerinde hala rastlanmaktadır. Kendilerini partiye adadıkları yollu sonsuz bir gürültü kopartan, ancak gerçekte, tabandan gelen hiç bir eleştiriye

sabrı olmayan, böyle eleştirileri bastıran ve eleştirenlerden intikam alan görevlilere sık sık rastlanmaktadır. Eleştiri ve özeleştiriye olan bürokratik bir tutumun, Parti davasına büyük zararlar verdiği, Parti örgütlerinin öz-inisyatiflerin boğduğu, yönetimin parti kitleleri nezdinde otoritesini aşındırdığı ve *partinin baş düşmanı* olan bürokratların parti düşmanı alışkanlıklarının, tek tek parti örgütlerinin yaşamlarında yayılmasına göz yumduğu bir çok olay bilinmektedir.

Parti, eleştiri ve özeleştirinin ihmal edildiği, örgütlerin ve kurumların çalışmaları üstünde kitlelerin denetiminin gevşediği yerde, bürokratizm, çürüme ve hatta mekanizmamızın tek tek unsurlarının ayrışması gibi çok kötü durumların mutlaka doğacağını, gözden ırak tutamaz. *Doğaldır ki bu gibi durumlar bizde çok yaygın değildir.*»

Malenkov'un son cümlesi, önce doğru olarak parmak bastığı bürokratizm tehlikesinin küçümsendiğini gösterir. Alarm vermek, Parti- ve sendika üyelerini seferber etmek ve bürokrasiye karşı mücadeleyi enerjik olarak yürütmek yerine, bu zorunlu mücadele ihmal edilmekteydi. Malenkov yalnızca bürokratizm tehlikesinden değil, buna karşı verilecek uzlaşmasız mücadelenin gerekliliğinden de söz etmekteydi. Konuşmasından bazı parçaları aktaralım:

«Bir çok görevliler, kendi bakım ve yönetimlerine güvenen iş yerlerinin, devlet işletmeleri olduğunu unutmakta ve bu işyerlerini kendi malikâneleri haline getirmeye uğraşmaktalar...

Böylesi 'yöneticiler', herşeye hakları olduğu, devlet- ve Parti düzeyine uymayan ihtiyaçları olmadığı, Sovyet yasalarını çiğneyebilecekleri, başkalarına haksız tecavüzlerde bulunabilecekleri ve keyfi davranabilecekleri inancındaydılar...

Hangi biçimde görünürse görünsün, Partide ve Devlet içinde her ihanet gerçeğin gizlenmesi veya saptırılması yoluyla yapılan her aldatma girişimi Parti önünde, yalnızca en ağır suç olarak görülebilir...

Parti- ve hükümet kararlarının uygulanmasını, görevlerini unutarak bozması nedeniyle suçlu olan, yasalara aykırılık ve keyfiliğe izin veren bir yönetici hoşgörülemez...

Akraba kayırmacılığa ve işbirlikçiliğe karşı uzlaşmasız bir mücadele yürütmek, kadronun sınavdan geçirilmesinde bürokratik davranışa son vermek gerekmektedir...

Sosyalist ideolojinin etkisindeki her zayıflamanın, burjuva ideolojisinin etkisinde bir güçlenme demek olduğunu hiç gözden ırak tutmamalıyız. Sovyet toplumumuzda, *burjuva ideolojisinin hakimiyeti için gerekli sınıf temeli* yoktur ve olamaz. Bizde, sarsılmaz temelini Marksizm-Leninizmin oluşturduğu sosyalist ideoloji egemendir. Ancak burjuva ideoloji kalıntıları, özel mülkiyetten kaynaklanan psikoloji ve ahlak türünün kalıntıları hâlâ mevcuttur. Bu kalıntılar, kendiliğinden yok olmazlar, çok dayanıklıdırlar, gelişebilirler. Bu kalıntılara karşı kararlı bir mücadele yürütülmelidir.»

Bürokratik yozlaşma ve sosyalist ideolojinin aşındırılması tehlikesi tam doğru bir şekilde değerlendirildiği halde, bunun yanısıra, gerçek durumun sık sık tehlikeli bir şekilde küçümsenmesi, anlaşılır bir şey değildir. Bu, bir o kadar da hayret verici bir durumdur, çünkü Malenkov «Bilimin birçok alanlarında, Sovyet insanına yabancı alışkanlık ve geleneklerin meydana çıkarıldığı, kastlara has dışa kapanıklılığı ve eleştiriye karşı tahammülsüz bir tutumu gösterir olayların saptandığı, burjuva ideolojinin çeşitli görünüş biçimlerinin ve her cinsten adi bozulmalarm açığa çıkarıldığı ve akamete uğratıldığı»nı bizzat kendi ortaya koymaktadır.

Bu çelişkililik ve tutarsızlık, sonunda, Stalin'in ölümünden bir yıl sonra yıkıcı bir şekilde etkisini gösterdi. Dürüst bir komünist olan Malenkov, Molotov ve sosyalizme sadık diğer yoldaşlar, Kruşçev-Kliği tarafından alaşağı edildi ve etkisiz bırakıldılar.

3. Devlet görevlileri bürokrasisinin kendiliğinden, devlete egemen hale gelmesi.

Stalin'in, bürokrasinin aşırılıklarına karşı verdiği mücadele, Yunan efsanesinde Herakles'in, dokuz başlı canavar Hydra'ya karşı verdiği mücadeleye benziyordu. Kopan her baş yerine yeni iki baş gelişiyordu. Bürokratların çoğunluğu, gerçek düşünce ve niyetlerini gizliyor, Ukrayna Partisi'ni «temizlemiş» olan ve «WISTI WTS WK» gazetesinde kendisini «Stalin'in sadık öğrencisi» olarak (23.5.1938), «J.W. Stalin'in dostu ve mücadele arkadaşı» olarak (18.11.1940) övdüren Kruşçev'in de bulunduğu diğer bazıları ise, Parti- ve Devlet-mekanizmasında yapılan temizliklerde özel bir gayret gösteriyorlardı.

Stalin'in ölümü, geniş taban kitlelerinin denetiminden kurtulabilmek için her fırsattan yararlanan bürokrasinin nispeten özgür bir gelişme göstermesi için gerekli koşulu sağladı. Bürokrasi aynı zamanda, Parti- ve Devlet-yöneticilerinin proletarya diktatörlüğünü savunan, *ilkelere bağlı* bölümünün gerçekleştirdiği üstten denetiminden de kurtulmaya çalışıyordu.

Bürokrasinin büyük bölümü, işçi ve köylülerin egemenliğini yavaş yavaş bertaraf etmeyi amaçlayan egoist çabalarını başarıya ulaştırabilmek yolunda demagoji, iftira, entrika ve alçaklıktan çekinmiyordu.

Yine de bağlarından kurtulmuş bürokrasi için, kendi egemenlik iddialarını açıkça ilan etmek olanaksızdı. Bürokratizmin sosyo-ekonomik kökü küçük-burjuvalıktır. Bürokrasinin egemenlik arzularının gerçekleşmesi, Lenin'in, X. Parti Kongresinde dile getirdiği gibi, küçük-burjuva bir karşı devrimin zaferi anlamına gelir: «Ciddi bir tehlikenin söz konusu olduğu bir zamanda yaşıyoruz: Daha önce de söylemiş olduğum gibi, küçük-burjuva karşı devrimi, Denekin'inkinden daha tehlikelidir.»

Bürokrasi doğal olarak merkezde yoğunlaştığı için burada herşeyden önce küçük-burjuva karşı devrimi söz konusudur. Parti ve devlet yöneticilerinin, kendilerini sosyalizm ve proletarya diktatörlüğüne adamış bölümü (Malenkov, Molotov ve diğerleri), küçük-burjuva karşı devrimine karşı açık bir direniş sürdürdüler. Bu yoldaşlara demagojik olarak saldırmada Kruşçev, o zamanlar tarımda mevcut olan kötü durumdan yararlandı. Kruşçev'in hedefi, onları yönetimin en üst kademesinden uzaklaştırmak, «Parti düşmanı» olarak lekelemekti, 1957 yılında bu hedefine ulaştı.

Ancak bu, sosyalizmin temellerini yıkmak ve iktidarı zorla ele geçirmek için yeterli değildi. Bu yalnızca, küçük-burjuva karşı devrimin çeşitli aşamalarını belirleyen alışılmışın dışındaki araçlar sayesinde mümkündü. Bu aşamalar şunlardır:

1. Stalin'in, Sovyet halkı arasında ve uluslararası komünist hareket içinde kazandığı ve Büyük Anayurt Savaşı'nda kazanılan muazzam zafer nedeniyle güçlenen büyük saygınlığı kirletilmeli, bürokrasinin Stalin tarzı denetimden kurtulması, tüm halkın «diktatör» Stalin'den kurtulması olarak takdim edilmeliydi. Bu da iki yolla oluyordu:

a) «Kişinin putlaştırılmasına karşı mücadele» yoluyla Stalin'in itibardan düşürülmesi ve,

b) Parti düşmanları ve işçi düşmanı bürokrasiye karşı Stalin-mücadelesi, suçsuz kurbanların takibata uğratılması ve böylece bir suç olarak gösterilerek Stalin'in lekelenmesi.

2. Marksizm-Leninizm, yani sosyalist Sovyetler Birliğinin ve tüm dünya işçi hareketinin teorik temeli, yeniden gözden geçirilmeli ve,

a) Sovyetler Birliğinde sosyalist temellerin yıkılması,

b) Komünist Dünya Hareketi'nin parçalanması ve revizyonist kesimin sovyet revizyonistlerinin yönetimine dayandırılması için revizyonist bir teori oluşturulmalıydı.

3. Sovyetler Birliğinde sosyalizmin ekonomik temelleri yıkılmalı ve kapitalist yasaların yerleştirilmesi yoluyla, kapitalizmin yeniden kurulması başlatılmalıydı. Bu ise ancak:

a) Proletarya diktatörlüğünün kaldırılması,

b) Üretim araçlarının ve bunların bürokrasinin bütününce müşterek kullanımının benimsenmesi sayesinde mümkündü.

Bu süreç içinde bürokrasi, küçük bir burjuva tabakadan, ekonomik temeli yeniden kurulmuş olan kapitalist bir üretim tarzının oluşturduğu yeni bir burjuva sınıfa dönüştü. Bu, özel-sermayenin basit olarak yeniden yer alması değil, aksine, bürokratik bir tekel-kapitalizminin oluşturulması demektir. Bu yeni kapitalist toplum düzeninin temel çelişkisi, toplumsal üretimden ve tüm bürokratik-kapitalist bir gasptan kaynaklanmaktadır. Herhangi bir bürokrat, eski anlamda bir ferdi-kapitalist değildir, aksine bürokrasinin bütünü, kapitalist bir bütün, yani yeni bir devlet tekelci burjuvazisi oluşturmaktadır. Egemen yeni burjuva sınıf olarak, bürokratik kapitalizmin tüm çıkarlarının korunması yönünde, burjuva bir sınıf-politikası güder. Yeni kapitalist görünümlerin yanısıra, sosyalizmin kazandıklarının da var olarak kalması nedeniyle, bu gelişme ancak yavaş yavaş yaygınlaştı. Çünkü bu kazanılanların, emekçi kitleler ayaklanmadan, bir vuruşta yok edilmeleri olanaksızdı.

Devlet görevlileri bürokrasisini, toplumun efendileri haline başarıyla dönüştürmek için bürokrasi, aralıksız olarak demagojik bir şekilde, kendi karşı devrimci adımlarını, Marksizm-Leninizmin yaratıcı bir tarzda geliştirilmesi, sosyalizmin sağlamlaştırılması için gerekli tedbirler olarak gösterdi. Bolşevik Partinin yüce geleneğini kendine maletti. Lenin ve Stalin'in eserine, Büyük Ekim Devrimine gölge düşürdü. Büyük Ekim Devriminin 50. yıldönümünde yaptığı «konuşma» da Brejnev'in yalnızca konuşma-sanatı işitilmekteydi:

«Partimiz, içerik ve olaylar bakımından zengin, büyük

bir tarihe sahiptir. Eğer biz, anlatılamıyacak kadar uzun ve çetin bir yolu başarıyla katetmiş ve tüm sınavlardan yüzakıyla çıkmışsak bu, herşeyden önce, en güvenilir donatımımız olan Marksist-Leninist öğretiyi kararlılıkla izlediğimiz ve bu öğretiyi yaratıcı bir şekilde daha da geliştirdiğimiz içindir. (Böylesi arsız bir iddiayı, Marksizm-Leninizmi tüm temellerinde yeniden gözden geçirmiş olmalarına rağmen dile getiren yozlaşmış bir bürokratın vurdum duymazlığıdır bu. Yazarın notu). Eğer Partimiz ve Sovyet komünistlerinin büyük ve sağlam birliği bugün, kendilerine düşen her görevi başarıyla yerine getiriyorlarsa, eğer komünistler, önemi ne olursa olsun, her türlü işte öncü olma görevlerini dürüstçe yürütüyorlarsa bu, Parti'mizin, Marksizm-Leninizm ruhunda yetişmiş olması ve bu büyük öğretiye ait düşüncelere tam olarak inanması nedeniyledir. Gerçekte Parti' miz için Leninizm, bize başarıyı öğreten bir bilim olmuştur. Ve daima da böyle olacaktır.»

Ve bunu, Marksizm-Leninizmi ayaklar altına almış ve Sovyet halkının burjuva efendileri haline gelmiş yönetici revizyonistlerden biri söylemektedir. Burada küçük-burjuva bürokrasinin çıkmazı görülmektedir: Bir yanda kendini sahte devrimci konuşma sanatıyla gizlemek ve aynı zamanda, gerçek ve dürüst Marksist-Leninistleri doğmatizmle suçlamak zorunluluğu, öte yandan da yeni bir burjuva sınıf olarak ortaya çıkmak ve burjuva yaşam biçimini kabul etmek. Fakat güçlü Marksizm-Leninizm teorisi onların ölüm kararını verecektir, bu nedenle onlar, alçak niyetlerini gerçekleştirebilmek için teoriyi yeniden gözden geçirmek zorundalardı. Bundan sonraki bölümlerde, revizyonistlerin Marksizm-Leninizme yaptıkları korkunç ihaneti teker teker ortaya çıkaracağız.

KRUŞÇEV'İN SUİKASTI VE REVİZYONİST İDEOLOJİNİN BİR SİSTEM HALİNE GETİRİLİMESİ

1. XX. Parti Kongresi ve Kruşçev'in Stalin'i mahkum edişi.

1956 Şubatında yapılan XX. Parti Kongresi, Sovyetler Birliği'nin sosyalist yapısında temel bir değişikliğin çıkış noktasıdır. Bu, Stalin'in ölümünden sonra kendini ön plana çıkaran Kruşçev suikastıyla başladı. Kruşçev bürokrasinin egemenliğini hazırlıyordu.

XX. Parti Kongresinde sunduğu *resmi faaliyet raporunda* Kruşçev Stalin'e eleştirisinde ihtiyatlı davrandı. Kruşçev'in önderliğinde bürokrasi, Stalin'in mahkum edilmesini resmi gündeme koymaya henüz cesaret edemiyordu. Sovyet halkı buna nasıl bir tepki gösterirdi? Bu nedenle, gizli bir oturum yapıldı. Burada Kruşçev, korkunç bir konuşmada Stalin'in işçi sınıfı ve sosyalizmin düşmanlarına, bürokrasinin alçak faaliyetlerine karşı sürdürdüğü seçkin mücadeleyi istisnasız, takibat, keyfi tedbirler, iktidarın kötüye kullanılması, suçsuz insanların vahşice ezilmeleri ve fiziksel olarak yok edilmeleri olarak gösterdi ve Stalin'i suçlu olarak damgaladı.

Bu gizli raporu XX. Parti Kongresinden sonra da, Sovyet halkına ve dünya komünist partileri üyelerine sunmaya cesaret edememesi, Kruşçev'in kötü niyetini gösterir. Bu konuşma, Amerikan Gizli Polisi'nce ve Amerika Birleşik Devletleri'nin Bonn Büyük Elçiliği kanalıyla, «Doğu Sorunu» Dergisi'nde, XX. Parti Kongresi'nden az sonra yayınlandı. Biz Alman komünistleri, Kruşçev'in gizli konuşmasının metnini ilk kez, IG-Metall'in (en büyük Alman sendikalarından biri-Çev.) gazetesi «Der Gewerkschafter»in (Sendikacı) 4/1956 sayısında okuduk. Bu yayının güvenirliliği kuşku götürmez,

çünkü Kruşçev'in bundan çok sonraları yaptığı konuşmalar, bu yayının içeriği ile uyuşmaktaydı. Burada, bir sorun daha ortaya çıkıyor: Kruşçev'in bu «Gizli Konuşma»sını Amerikan Gizli Polisi'ne ileten kimdi? Bunu yapanlar ancak, revizyonistlerin ta kendileri olabilirdi.

Stalin'e karşı yapılan tüm savaş, «kişiyi putlaştırmaya karşı mücadele» bahanesiyle yürütüldü. Yalnızca kendi kibirli kişilikleriyle meşgul olan zavallı küçük-burjuvalar, Stalin'in dev kişiliği karşısında aşağılık duygusuna kapılmışlardı. Kruşçev büyük bir şahsiyet değildi, köklü bir teorik bilgiden yoksunluğunu, köylü kurnazlığıyla gideriyordu (kendi revizyonist dostları onu göstermiş düşkünü ve hayalperest olarak tarif ederlerdi). İşin enteresan yanı, «Stalin'in putlaştırılması»na karşı mücadeleyi başlatan Kruşçev'in, Kruşçev putlaştırması olmadan edememesi ve bu putlaştırmayı yaratan kendi en yakın çevresi tarafından, 8 yıl sonra, aynı iddiaya düşürülmesidir. Burjuva dış ülkeler bile revizyonistlerden fikir almazken bu, açık bir olaydır. Kruşçev'in düşürülmesinden hemen sonra, 20.10.64 tarihli «Frankfurter Rundschau», revizyonist yöneticiler hakkında şöyle yazıyordu:

«Lenin'in ölümünden sonra, 21.1.1924 ten bu yana, Sovyetler Birliği —bizzat kendi ifadelerine göre—, çılgın bir suçlu (Stalin), alçak bir entrikacı (Malenkov), sefil bir ayırıcı (Bulganin) ve gerçekçi olmayan bir gösteriş düşkünü (Kruşçev) tarafından yönetilmiştir. Fakat parti çizgisi kusursuz, masumdu. Kollektifler sürtüşmesiz işliyorlardı. Ne tatsız ki Parti, yöneticilerini kendi seçiyordu.

Yeni Sovyet yöneticileri, Parti Tarihinin böyle yazılamıyacağını farkedecekler mi acaba? Eğer kendilerini, kardeş partiler ve dünya kamu oyu önünde rezil etmek istemiyorlarsa, alaşağı edilmiş büyüklerinin bazı yetenek ve başarılarını tanımak zorundadırlar. Çünkü 'Emperyalist Kurtlar' bile, SBKP ve Sovyetler Birliği'nin son 40 yıl içinde yalnızca haydutlarca yönetilmiş olduğuna inanmamaktadırlar.»

Revizyonist Brejnev, Kosigin, Suslov ve diğerleri, 1964 de, geçen 10 yıllık başarısızlığın tüm sorumluluğunu Kruşçev'e yüklediler. Ancak, Kruşçev zamanında geliştirilen revizyonist politikayı ortadan kaldırmak amacıyla değil, aksine, bu politikayı daha da güçlendirilmiş olarak sürdürmek amacıyla. Kruşçev görevini tamamlamıştı, onunla sorumluluğu paylaşan revizyonistler artık onun şarlatanlıkları yüzünden kepaze olmak istemiyorlardı. Ama bu, onları, Kruşçev zamanındaki revizyonist ihanetin sorumluluğundan kurtaramaz.

Yeniden çıkış noktamıza, Kruşçev'in gizli konuşmasına dönelim. Kruşçev, Stalin'i lekelerken dizginsizdi. Bu, Marksizm-Leninizm'e karşı bir mücadele, proletarya diktatörlüğünün lekelenmesiydi, nitekim gizli konuşmada şöyle diyordu:

«Bu, Parti kadrosuna karşı, kitle terörü yöntemlerini işletmeye başlatan Stalin'in, iktidarını kötüye kullanmasının neticesiydi... O zamanlar, kitlelerin baskı altına alınması, Troçkist'lere karşı mücadele sloganı altında cereyan etti. Troçkist'ler o sıralarda partimiz ve Sovyet devleti için gerçekten böylesine bir tehlike miydi?.. Bir çok Troçkist, eski görüşlerini değiştirmişti ve sosyalizmin kuruluşunda, çeşitli sektörlerde bizimle birlikte çalışmaktaydılar...»

Kruşçev'in bu yapmacık safdilliği, ilerde de göreceğimiz gibi, ikiyüzlülükten başka birşey değildir. Troçkistler'in, Bolşevik Parti'ye alınmalarından sonra, bir fraksiyon oluştur - dukları ve diğer fraksiyonlarla (Sinovyev, Kamenev, Buharin ve diğerleri) birlikte, Lenin'in Parti çizgisine karşı mücadele ettikleri, Kruşçev için de tam anlamıyla apaçıktı. İdeolojik yenilgisinden sonra Troçkizm, burjuvazinin karşı devrimci bir öncü birliği haline dönüşmüştü. Troçkizmin tehlikeliliği, gerçek karşı-devrimci niyetlerinin kurnazca gizlenmesinde yatıyordu. 1937/38 temizlik hareketinde Troçkistler'in bu entrikaları açığa çıkarıldı. Kruşçev tüm bunları iyi bilmekteydi. Yine de gizli konuşmasında şöyle iddia ediyor:

«Stalin'in, Merkez Komitesinin Şubat ve Mart 1937 Genel toplantısında, 'Parti Çalışmasındaki, Troçkist Ve Diğer İkiyüzlülerin Ortadan Kaldırılması Yöntemlerindeki Eksiklikler' üstüne raporu, sınıf mücadelesinin, sosyalizm yolunda ilerlemede önemli ölçüde keskinleşmesi zorunluluğu bahanesi ardında kitle terörü politikasının teorik açıdan haklı gösterilmesi girişimini belirtmekteydi... Bu terör, temelde, yıkılmış sömürücü sınıfın kalıntılarına karşı değil, Parti ve Sovyet Devletinin saygın görevlilerine karşı yönelmişti... (Stalin), her yerde ve her şeyde 'düşmanlar', 'ikiyüzlüler' ve 'casuslar' görüyordu. Sınırsız bir yetkiye sahip olduğu için, olabilecek en yüksek ölçüde totaliterdi ve herkesi fizik ve moralce ezmekteydi. Böylece, kimsenin artık kendi arzusunu dile getiremediği bir durum doğmuştu.»

Kruşçev, temizlik hareketlerini parti çıkarları diye örtbas eden «vicdansız kariyercilerle birlik içindeki provokatörler»den söz ediyor. Devlet- ve Parti-bürokrasisi içinde böyle kariyerciler gerçekten mevcuttu. Ne var ki Kruşçev'in kendisi de bu tiplerden biriydi. Öyleyse kendi davranışlarından dolayı özür mü diliyordu yani? 1937 de Kruşçev, Moskova Parti Komitesi Birinci Sekreteriydi. Bu yetkisiyle de, «Prawda»nın (31.5.37), önemi dolayısıyla başmakalesine aldığı bir karar çıkartmıştı:

«Moskova Parti Konferansı, Parti Merkez Komitesine ve önderimiz, öğretmenimiz, arkadaşımız olan yoldaş Stalin'e, ellerini Sovyetler Birliği emekçilerinin yaşamına karşı kaldıran casuslar, hafiyeler ve teröristlere acıma gösterilmeyeceği; casus ve hafiyeleri bundan böyle de yokedeceğimiz ve SSCB düşmanlarını yaşatmayacağımız; SSCB düşmanlarının, akıttıkları her damla işçi kanını, casus ve hafiyelerin kanlarıyla ödeyecekleri teminatını verdi.»

Dikkat edelim, bunu Stalin değil, Kruşçev yazıyordu. Bu da mı Stalin «putlaştırılması» acaba? Ama biz, bakir melek Kruşçev'i sınamamıza devam edelim. Bir yıl sonra Kruşçev,

Ukrayna'ya gönderildi. Oradaki çalışmaları neyi içermekteydi? Bu konuda 7/1938 tarihli «Bilschowik Ukraini» gazetesi şu haberi veriyor:

«Tüm halk düşmanlarının, Troçkistlerin, Buharinistlerin, burjuva milliyetçilerinin ve casusluk yapan tüm diğer ayak takımının acımasız bir şekilde köklerinin kurutulması ilk kez, Komünist Birlik Partisi (B) Merkez Komitesi'nin, ateşli bolşevik ve Stalin'ci Nikita Sergejeviç Kruşçev'i Ukrayna'ya göndermesinden sonra, Kruşçev'in, Ukrayna Komünist Partisi (B) Merkez Komitesi yönetimini eline almasıyla başladı.»

5.6.1938 de, 14. Ukrayna Parti Konferansı'nda yaptığı bir konuşmasında Kruşçev, uyanık olmayı hatırlatıyordu:

«Dikkate değer sayıda düşmandan kurtulduk, ancak Ukrayna parti görevlileri olarak ve özellikle de Kiew Eyaleti görevlileri olarak, durumumuzdan hoşnut olmamalıyız. Dinlenmeğe koyulmamalıyız, çünkü düşmanlar da dinlenmeyeceklerdir; hiç bir durumda, devletimize karşı alçak çalışmalarını sürdürmeye asla son vermeyeceklerdir. Yoldaşlar, bir kaç düşmanı yok ettik, ancak henüz hepsini değil. Bu nedenle bundan böyle de uyanık kalmak zorundayız. Ne alkış, ne kabul, ne de oybirliği ile alınan kararlarla bizi uyutmalarına izin vermemeliyiz. Yoldaş Stalin'in, kapitalistlerce çevrili olduğumuz sürece, hafiye ve casusların ülkemize gönderilip duracağı sözünü daima aklımızda tutmalıyız. Yoldaş Stalin'in bu sözlerine daima özenle uymalıyız.»

Bilschowik Ukraini, Sayı 6/1938:

«Davamız kutsal bir davadır. 10 düşmanı temizlemezden önce yarı yolda kalan, elleri titreyen ve dizlerinde derman kalmayan, devrimi tehlikeye sokar. Düşmanlarımızla acımasızca mücadele etmemiz gereklidir. İşçi ve köylülere dokunmak isteyen herkesi yoketmek istiyoruz. Dürüst bir işçinin

bir damla kanına karşı, bir kova dolusu düşman kanı akıtacağız.»

Kruşçev gibi bir insan, kendi suçunu itiraf etmeksizin, Stalin'i lekeleme yönünde bu bedbaht cesareti nereden almaktadır? Çünkü revizyonistler, kendi egoist hedeflerini kabul ettirmek için «Stalin'in putlaştırılması»na karşı eleştiriyi gereksiniyorlardı. İktidarı zorla ele geçirme yollu karanlık planlarını gizlemek için, bu eleştiriyi bir sis duvarı olarak kullanıyorlardı. Stalin'e bağlı olanları ve proletarya diktatörlüğünün savunucularını yoketmede, bu eleştiriden yararlanıyorlardı. Kapitalizmi yeniden kurmada, bu eleştiriden yararlanıyorlardı. Onların, Stalin'in «putlaştırılmasına karşı mücadele»lerinin özü buydu. Yeni bürokrasi, sömürücü sınıfların kalıntıları ve bir kısım burjuva aydınlar Stalin'den nefret ediyorlardı. Stalin onlar için, tehlikeli planlarının kabul ettirilmesinde temel engeldi. Devlet gücünün kullanılmasında, elbette bazı suçsuzlar da isabet aldılar. Bu yalnızca karşılıklı ihbar, iftira, yalan ve «itiraf»larla bizzat kendi kendine zarar veren ve kendilerini sosyalizme sadakatle adamış dürüst insanları, karşı devrimci faaliyetlere katılmayla suçlayan küçük-burjuva aydınların adiliklerine de dayanmıyordu. O zamanlar tutuklanan ve sonra Stalin tarafından eski hakları geri verilen General Gorbatov, «Başsız Ordu» adlı kitabında (Sovyetler Birliğinde filme alındı), diğer tutukluların kendisini nasıl herhangi bir şeyi «itiraf»a ikna etmek istediklerini ve kendisinin bunları nasıl horgörüyle reddettiğini anlatır. Tüm bu sefil yaratıklar Kruşçev'e göre Stalin'in «suçsuz kurbanlar»ıydı.

Ama revizyonistler, Stalin'in, işçi sınıf düşmanlarına karşı mücadelesini lekelemekten başka şeyler de yapmışlardır. Oportünizmleri içinde, geçmişlerini hukuki olarak dikkatle incelemeksizin tüm politik mahkumlara eski haklarını ve oy haklarını geri verdiler. Revizyonistler, bu insanların yaralanmış duyguları üstüne oynadılar ve bu şekil-

de, revizyonist politikaları için yandaş bulacaklarını umdular. Tüm politik eşkiya ve sınıf düşmanlarına genel af çıkarmaktan çekinmediler.

Kruşçev gizli konuşmasıyla emperyalistlere ve tüm gericilere, anti-komünist mücadelelerinde kullanacakları kirli bir silah sağlamış oldu ve dünya komünist hareketine giderilmesi hemen hemen olanaksız bir zarar verdi.

Bu nedenle, Troçkistlerin bu konuşmadan kendilerine sermaye çıkarmalarında şaşılacak bir şey yoktur. Troçkist «IV. Enternasyonal», «Dünyanın Tüm İşçileri Ve Halklarına» çağrısında şöyle iddia ediyordu: «Bizzat Kremlin'in yönetici şahsiyetleri, Stalin'in suçlarını itiraf ettiklerine göre,... Troçkist dünya hareketinin, işçi devletinin çöküşüne karşı kararlılıkla sürdürdüğü mücadelenin doğruluğunu örtülü olarak tanımış olmaktadırlar.» Kruşçev, Stalin'i mahkum ederek emperyalist propagandacılara da, Sovyet Devleti ve özellikle de Stalin'e karşı on yıllardır sürdürdükleri fesatın «tasdik»i şeklinde, değirmenlerini döndürecek suyu sağladı. Revizyonistler, troçkistler ve emperyalistler kolkola, bu, Sovyetler Birliği'nin içten aşındırılmasının neticesiydi.

Biz burada, Çin KP'nin, Stalin'in hataları ve başarılarına ilişkin, SBKP Merkez Komitesi'nin «Açık Mektubu»na yaptığı 2. Yorum'da yayınlanmış olan objektif tavrından söz etmek istiyoruz:

«Çin KP tutarlı biçimde, Stalin'in başarıları ve hatalarının, tarihî idealizm yöntemiyle tarihi keyfe göre tersine döndürmek, değiştirmek, subjektif ve keyfi olarak Stalin'i tümden reddetmek şeklinde değil, tarihi materyalizm yöntemiyle, tarihi durumu dikkate alarak, her yönden, objektif ve bilimsel olarak analiz edilmesi gerektiği görüşündedir.

Çin KP eskiden beri, Stalin'in bazı hataları olduğu görüşünü taşımıştır. Bu hataların ideolojik bir kaynağı olduğu gibi, sosyal-tarihi bir nedeni de vardır. Asılsız yere Stalin'

in hesabına geçirilen hataları değil, O'nun gerçekten düşmüş olduğu yanılgıları, doğru bir görüş noktasından ve doğru yöntemlerle eleştirmek gerekmektedir. Ancak biz, Stalin'e karşı yanlış bir görüş noktasından ve yanlış bir yöntemle yapılan yanlış bir eleştiriye, öteden beri karşıyız...

Stalin'in yaşamı süresince başarıları ve hataları objektif, tarihi gerçeklerdir. Ancak O'nun başarıları, yanlışlarına oranla daha büyüktür. Temelde Stalin haklıydı, hataları daha az önemliydi.»

Tüm komünistler, böylesi objektif bir tavır almaya gayret etmeliydiler. Ancak, Sovyetler Birliği'nin içinde ve dışındaki revizyonistler böyle yapmaları gerektiğini düşünmediler ve düşünmüyorlar.

2. Revizyonist teorinin XX. Parti Kongresi'nde ilanı ve XXII. Parti Kongresi'ne değin bir sistem olarak geliştirilmesi.

«Stalin'in putlaştırılması»na karşı mücadele, Kruşçev'in suikastının ilk adımıydı. İkinci adım, Marksizm-Leninizmin yeniden gözden geçirilmesinin ilanıydı. Bu yeniden gözden geçirme, Stalin'in suçlanmasından da daha büyük zararlar verdi. Yeni bürokrasinin hakimiyetini oluşturmak ve kapitalizmi yeniden kurmak, Marksizm-Leninizmi değiştirmeksizin mümkün müydü? Hayır! Proleter devrimin teorik temellerini tersine çevirmeksizin bu mümkün değildi. Revizyonist planların Sovyetler Birliğinde uygulanması için, Marksizmin özü olan proletarya diktatörlüğü ortadan kaldırılmalıydı. Bu, Marksizm-Leninizmi değiştirmeksizin mümkün müydü? Hayır! Revizyonist dış politikanın uygulanması için bürokratik yetkililer, Sovyetler Birliği dışındaki komünist partilere dayanmak zorundaydılar. Eğer bu partiler dev-

rimci olarak kalmış ve Marksizm-Leninizm teorisiyle yönetiliyor olsalardı böyle bir destek mümkün olur muydu? Hayır. Bu nedenle Marksizm-Leninizm değiştirilmek zorundaydı.

XX. Parti Kongresinde yeni bürokrasi, Marksizm-Leninizmde bazı temel sorunlara ilişkin değişiklikleri ilan etti. Revizyonizmin, burjuva ideolojisinin bir çeşididir. Sosyo-ekonomik kökü, küçük-burjuvalıktır. Eski toplumun alışkanlıklarına sahip eski burjuva aydınlar ve kapitalist sınıf kalıntısı, yozlaşan ve küçük-burjuva yaşam biçimini alan ve böylece soysuzlaşan yeni burjuva aydınlar, yeni bir bürokrasi —bunlar hep— birlikte sosyalist temelleri yıkmaktaydı. Yeni kapitalizmin tekrar tekrar, küçük-burjuvalığa özgü karakteri yaratması, eski ve yeni burjuva bürokrasisinde de etkisini göstermek zorundaydı. Her şeyden önce de, tabandan kitle denetiminden kaçabildiği ve devlet gücünü kullanabildiği anda. Bu andan itibaren bürokrasi, yeni egemen burjuva sınıf haline geliyordu.

Bağlarından kurtulmuş bürokrasi, yeni biçimde bir kapitalizmi kuruyordu: İçinde ferdi-kapitalizm biçimlerinin de bulunduğu, devlet mekanizmasıyla kaynaşmış olan bürokratik-tekelci-kapitalizm. Başlangıçta kapitalizmin yeniden kurulması, farkettirmeksizin adım adım oluyordu. Kapılar burjuva ideolojiye açılmalıydı. Uluslararası bir anlaşma ve işbirliğinin sağlanması için, savaş ve barış, barış içinde bir arada yaşama ve sosyalizme giden yol sorunlarına ilişkin Marksist-Leninist ilkeler XX. Parti Kongresinde değiştirildi. Bu, Marksizm-Leninizme apaçık ihanetti. Bunu daha iyi anlamak için Marksist-Leninist görüş noktasını, revizyonist görüş noktasıyla karşılaştıralım. Lenin, savaş ve barış sorununda sınıf görüş noktasını daima tebarüz ettirmiştir. I. Dünya Savaşının patlak vermesinden az sonra «Savaş bir rastlantı değildir» diye yazıyordu, «Savaş hıristiyan papazların düşündüğü gibi (papazlar, yurtseverlik, insanlık ve barış vaazlarını oportünistlerden daha kötü yapmıyorlar» bir 'günah' de-

ğil, kapitalizmin kaçınılmaz bir aşamasıdır, aynen barış gibi, kapitalist yaşamın kurallarına uygun bir biçimidir.» (Lenin: «Sosyalist Enternasyonal'in Durumu ve Görevleri»).

Savaş aynen, ekonomik krizler veya kapitalizmin ekonomik veya politik gelişiminin düzensizliği gibi, kapitalizmin bir yasasıdır. Özel mülkiyet temelleriyle çelişkili değildir, aksine özel mülkiyetin kaçınılmaz bir sonucudur. Bu yüzden Lenin şöyle vurguluyor:

«Kapitalizmde, bozulmuş dengenin geçici olarak yeniden oluşturulması için endüstride krizler ve politikada savaşlardan başka hiç bir çare yoktur.» (Lenin: «Avrupa Birleşik Devletleri Sloganı Üstüne»).

Savaş, politikanın diğer yollarla devamıdır. Barış için, emperyalist bir savaşın önlenmesi için sürdürülen mücadele, mümkün olan en geniş bir barış hareketinin oluşturulmasında diğer halk tabakaları barış mücadelesine dahil edilseler dahi, sınıf mücadelesinden ayrılamaz. Savaş patlamış olsa bile, ezilen sınıfların sınıf mücadelesinden feragat edilemez. Savaşın ülkelerde «Kutsal İttifak» söz konusu olamaz. Çünkü proletarya, burjuvazi ve hükümetinin içinde bulunduğu güçlüklerden, onun alaşağı edilmesini hazırlama yolunda yararlanmak zorundadır. Bu nedenle I. Dünya Savaşı'nda slogan şuydu: «Emperyalist Savaşın İç Savaş Haline Dönüştürülmesi!» Bu, proletaryanın kendi burjuvazisine karşı sürdürdüğü mücadele ne kadar şiddetliyse, barış için mücadelenin o kadar etkin olacağı anlamını taşır. Zira Lenin şöyle öğretiyor: «Barış için mücadele, proletaryanın devrimci mücadelesi ile birliği sağlamazsa, hissi veya halkı aldatan burjuvanın pasifist bir sözü olmaktan öteye geçemez.»

Ve Lenin'in öğretisine ters düşen revizyonist görüşün özü burada yatmaktadır. Revizyonistler, barış için mücadeleyi, proletaryanın sınıf mücadelesinden ve ezilen halkların ulusal kurtuluş mücadelelerinden ayırmaktadırlar. On-

lar, burjuva pasifizminin her türlü savaşa karşı olma tavrını benimsemişlerdir. Revizyonist «teori»ye göre, «küçük bir kıvılcım bir dünya yangını çıkartabilir», bu nedenle, Kruşçev burada sesini yükseltiyor, «zamanımızda, yöresel, savaşlar çok tehlikelidir,» Sömürge halklarının kurtuluş savaşları, devrimler ve iç savaşlar da 'yöresel' savaşlar ve üstelik haklı savaşlar oldukları için, komünist partiler, devrimden, silahlı mücadeleden feragat etmeli ve «barışçı yoldan sosyalizm»i savunmalıdırlar. Fransız Komünist Partisi revizyonist çizgiyi izlediğinden dolayı, bu Partinin Cezayirli üyeleri, Cezayir Kurtuluş Mücadeles'ne katılmadılar. 19.3. 1958 de Kruşçev, Fransız gazetesi «Figaro»nun bir muhabirine şöyle diyordu: «Biz Fransa'nın zayıf düşmesini istemiyoruz, biz Büyük Fransa'nın güçlenmesini istiyoruz.»

Revizyonistler, bugün savaşın artık kaçınılmaz olmadığı, yani emperyalist savaşlar kapitalist yasasının artık geçerli olmadığı yollu yanlış görüş noktalarını geliştirmeye devam ettiler. Kuruşçev, SBKP XX. Parti Kongresi'nde şöyle diyordu:

«Emperyalizm varolduğu sürece savaşların kaçınılmazlığı Marksist-Leninist tez bilinmektedir. Bu tez,

1) Emperyalizmin, herşeyi kapsayan bir dünya sistemi olduğu,

2) Savaştan çıkarı olmayan toplumsal ve politik güçlerin zayıf, yetersiz bir şekilde örgütlenmiş ve bu nedenle emperyalistleri savaşlardan caydırmaya zorlayamadıkları bir zamanda hazırlanmıştı... O zamanki koşullarda bu tez mutlak olarak doğruydu, ancak bugün durum, temel olarak değişmiştir. Sosyalist bir dünya kesimi doğmuş ve büyük bir güç haline gelmiştir. Bu kesimdeki barış sever güçler, herhangi bir saldırıyı önleyecek yalnız moral değil maddi araca da sahiptirler... (Bu sonuncusu askeri güce ilişkindir. - yazarın notu).

Ancak savaşın kadersel bir kaçınılmazlığı sözkonusu

değildir. Bugün, emperyalistler tarafından çıkartılacak bir savaşa izin vermeyecek, önemli araçlara sahip, kuvvetli toplumsal ve politik güçler vardır. Ancak emperyalistlerin buna rağmen bir savaşı başlatmayı denemeleri halinde, bu güçler saldırganları kesin bir yenilgiye uğratacak ve maceracı planlarını akamete uğratacaklardır.»

Kruşçev'in yüksek perdeden söylediği bu sözler ABD-emperyalistlerini, Vietnam'da savaşı başlatmaktan ve tüm Çin-Hindi'ne yaymaktan; Belçika tekelci kapitalistlerini, sermaye yatırımlarını korumak amacıyla Kongo'da Ulusal Kurtuluş Hareketi'ni kanlı bir şekilde boğmaktan ve İsrail-emperyalist güçlerine karşı, Arap ülkesinin büyük bir kısmını işgal ettiklerinde, veto hakkını kullanmadı... Emperyalist savaşların kaçınılmazlığı yasası eskiden olduğu gibi aynen mevcut ve emperyalizm yokolana değin varolacaktır. Buna ilaveten, revizyonistler sosyalist kesimi böldüler ve böylece de anti-emperyalist cepheyi çok fazla zayıflattılar. Bundan başka devrimci işçi hareketiin de böldüler ve emperyalist savaşların önlenmesi veya bunların iç savaşa dönüştürülmesi için yapılacak devrimci mücadeleden de feragat ettiler.

Savaşların bertaraf edilmesi ancak, emperyalist hakimiyetin alaşağı edilmesiyle mümkün olabilir. Ve emperyalist hakimiyetin alaşağı edilmesi de ancak, bir devrimle gerçekleşebilir. Bütün bunlar, kitle eylemleri yoluyla geniş ve aktif bir barış hareketinin, emperyalistlerin çıkartmak istedikleri *belirli bir savaşı* önleyebileceği ve böylece *barışı geçici olarak koruyabileceği* hususunu ortadan kaldırmaz. Ancak böylesine geniş bir barış hareketi bile, toplumu değiştiremez, savaşların kaçınılmazlığını ortadan kaldıramaz. Bunu yalnızca, emperyalist sistemi alaşağı ederek proletarya yapabilir. Bu nedenle Stalin, «SSCB'de Sosyalizmin Ekonomik Sorunları» yapıtında şunları yazarken haklıydı:

«Başarıldığı taktirde *belirli* bir savaşın önlenmesini, ge-

çici olarak ileriye atılmasını, *sağlanan* barışın geçici olarak korunmasını, savaş canlısı bir hükümetin geri çekilmesi ve bunun yerine geçici olarak barışı korumaya hazır diğer bir hükümetin geçmesini getirecek olan, barışın korunması hareketi anlamında şimdiki barış hareketi, en muhtemel olanıdır. Bu, doğaldır ki iyi bir şeydir. Hatta çok iyi bir şeydir. Ancak bu yine de, kapitalist ülkeler arasında savaşların kaçınılmazlığının bertaraf edilmesinde hiç bir şekilde yeterli değildir. Yeterli değildir çünkü, barış hareketinin tüm bu başarılarına rağmen, emperyalizm varlığını sürdürmekte ve bunun sonucu olarak savaşların kaçınılmazlığı da var olarak kalmaktadır. Savaşların kaçınılmazlığının bertaraf edilmesi için, emperyalizm yokedilmelidir.»

Savaş ve barış sorunu, farklı toplum düzenlerine sahip devletler arasında barış içinde birarada yaşama sorunu ile bağıntılıdır. Kruşçev, XX. Parti Kongresi'nde, Lenin'in, Sovyetler Birliği ve kapitalist ülkeler arasında barış içinde birarada yaşama ilkesine dayanarak, barış içinde birarada yaşamayı, Sovyet dış politikasının genel çizgisi haline getirdi. Ancak Lenin'in barış içinde birarada yaşama görüşü, revizyonistlerinkinden temelden farklıydı. Lenin'e göre kapitalistlerle barış içinde birarada yaşama, sosyalist kuruluşu, emperyalist kesimdeki çelişkileri tam anlamıyla kullanarak göreceli bir *sükunet* içinde tamamlayabilmek için savaşlar arasında verilen bir moladır. Lenin 21.11.1920 de «Dış ve İç Politik Durumumuz Ve Parti'nin Görevleri» konuşmasında şöyle diyordu:

«Emperyalist çıkarların farklılığından her zaman yararlandık. Şayet biz, müdahalecilere galip gelmişsek bu yalnızca, onların kişisel çıkarları bizi biraraya toplar ve güçlendirirken, onların aralarını açması sayesinde olmuştur. Böylece kendimizi toparlayacak zamanı kazandık ve Brest-Barışı sırasında Alman emperyalizmine, tam bir zafere ulaşmayı olanaksız kıldık...

Emperyalist yarışın şiddetini doğru değerlendirdik ve kendimize, bize karşı mücadeleyi onlara zorlaştırmak için, emperyalistler arası düşmanlıktan sistematik olarak yararlanmamız gerektiğini söyledik. İngiltere ve Fransa arasındaki ilişkilerde politik anlaşmazlık açıktır Şimdi artık, yalnızca bir nefes molasından değil, uzun vadeli bir yeni-kuruluştan, ciddi bir görünüm olarak sözedebiliriz.»

Lenin, kapitalist ülkelerle ticaret ilişkileri kurulmasını ve kapitalistlere ayrıcalıklar verilmesini, bu politikanın yürütülmesinde en önemli araçlar olarak görüyordu. Ayrıcalıklar tanınmasında, kapitalistlerin çıkarları birbirine karşı oynandı. Bu konuda politik yan ağır basmaktaydı. Sovyetler Birliği'nin ekonomik çıkarları, sosyalizmin süratle kurulması zorunluluğu tarafından saptanıyordu. Kapitalistler ivedilikle gerekli üretim araçlarını göndermekle, Sovyet iktidarına yararlı oldular. Lenin açıktan açığa şöyle diyordu: «Kapitalistleri yüksek kârla baştan çıkarmak gereklidir. Ceplere aşırı kârlar girecektir. Aşırı kârların canı cehenneme! Biz, bunun önemli bir kısmını ekonomide alakoyarak, bunun yardımıyla güçleneceğiz, işlerimizi kesin olarak yoluna koyacağız ve kapitalizmi ekonomik olarak yeneceğiz.» (Lenin, Ayrıcalıklar Üstüne Rapor, 21.12.1920).

Lenin'in, barış içinde bir arada yaşamanın, toparlanmak için zaman kazanmadan daha fazla bir anlam taşıdığı ve hatta bunun kapitalizmle sosyalizm arasında devamlı bir barış olabileceği yollu bir kuruntusu yoktu. Aksine şimdi, yeni bir savaş dönemi başlıyordu. Ancak bu, sosyalizmin kuruluşu için yararlı olan ekonomik bir savaştı. Kapitalistlerle anlaşmalar yapılacağı zaman onlara güvenme konusunda bizi daima uyarıyor ve şöyle diyordu:

«Barışçıl bir imtiyaz anlaşmasının, kapitalistlerle yapılan bir barış anlaşması olduğuna inanmak ciddi bir hata olurdu. Bu, savaş demek olan ancak, bizim için daha az tehlikeli, işçiler ve köylüler için de, tankların ve topların

bize karşı çevrildiği zamandakinden daha hafif bir anlaşmadır. Bu nedenle, ekonomik imtiyazlar pahasına, ekonomik güçlerimizi genişletebilmek ve ekonomik yeniden kuruluşu kolaylaştırabilmek için tüm yöntemleri uygulamak zorundayız.» (Lenin, Ayrıcalıklar Üstüne Rapor).

Lenin başka bir yerde, ticaret anlaşmalarının ve ayrıcalık tanımanın, kapitalistlerle belli bir bağ demek olduğunu ve bunun, Sovyetler'e karşı savaşı belli bir zaman için önlediğine değiniyor. Lenin 6.12.1920 de, Parti Toplantısı'nda şöyle diyordu: «Bu, savaşın geciktirilmesidir. Kapitalistler, savaş için bahaneler arayacaklardır. Şayet bizim önerilerimizi kabul ederler ve verdiğimiz imtiyazlara razı olurlarsa, bu (savaş bahaneleri bulmak - çev). onlar için güç olacaktır.» Bu nedenle Sovyetler Birliği, dış politikasını asla, kapitalistlerle barış içinde birarada yaşama politikasıyla sınırlamad· Aksine, savaş hırslısı emperyalistleri, proleter enternasyonalizmin karşısına koydu ve tüm sömürülen ve ezilenlere Sovyetler Birliği'nin, kapitalistlerin alaşağı edilmesi için tüm dünyadaki işçilerin sınıf mücadelesini ve ezilen halkların ulusal kurtuluş mücadelelerini desteklemekte samimi isteğini garantiledi. Bu nedenle Sovyet dış politikasının temel çzgisi, kapitalistlerle barış içinde birlikte yaşamaya değil, proleter enternasyonalizme yöneliktir.

Buna karşı revizyonistler, emperyalizmin karakterinin ve sınıf mücadelesinin çehresinin değişmiş olduğu görüş noktasından hareket etmektedirler. Bu nedenle Kruşçev, XX. Parti Kongresi'nde, kapitalist ülkelerle ve özellikle ABD ile dostluk ve işbirliğini ilan etti. Çalışma raporunda aynen şöyle diyor: «Biz, *ABD* ile ekonomik ve kültürel alanda olduğu gibi, barış için mücadele ve halkların güvenliği konusunda da *dostluk ve işbirliği* yapmak istiyoruz. (ABD, Vietnam saldırısı ile Kruşçev'e emperyalist bir cevap verdi. Kruşçev ise halkların bu can düşmanı ile dostluk ve işbirliği istiyor - yazarın notu.) Bunu, herhangi bir ard dü-

şünce olmaksızın en iyi niyetimizle yapıyoruz... Avrupa'da güvenliğin (!) ve sürekli (!) bir barışın gerçekleştirilmesi bizim ülkelerimiz için geçici bir istek değildir. Bunlar karşılıklı anlayış, işbirliği ve SSCB, İngiltere ve Fransa arasındaki çok yönlü ilişkiler için güvenilir bir temel yaratmaktadır...» Kruşçev hiç kimsenin, barış içinde birlikte yaşamanın, emperyalist kesimdeki çelişkilerden yararlanmaya yönelik bir taktik olduğu şeklinde düşünmemesi için şöyle vurguluyordu:

«Sovyetler Birliği'nin, barış içinde birarada yaşama ilkesini, yalnızca taktik ve konjonktüre bağlı düşüncelerden dolayı ortaya koyduğu söylenmekte. Oysa eskiden de, Sovyet iktidarının ilk yıllarından başlayarak kendimizi, aynı kararlılıkla barış içinde birarada yaşama ilkesine adadık. (Hiç kuşkusuz Lenin zamanında başka bir politik içerikle - yazarın notu). Sonuç olarak bu bir taktik adım değil aksine, sosyalist bir dış politikanın temel ilkesidir... (Sosyalist bir dış politikanın temel ilkesinin, proleter enternasyonalizm olması gerekir - yazarın notu).

Biz, farklı sosyal sistemlere sahip ülkelerin, yalnızca kolayca yanyana varolabilecekleri değil, bunun ötesinde, ilişkilerin iyileştirilmesi, güvenin sağlamlaştırılması (Kapitalizme olan güvenin mi? - yazarın notu), ve karşılıklı işbirliği için çaba göstermek zorunda oldukları görüşündeyiz.» (Kapitalizmle işbirliğinin, proleter enternasyonalizmi saf dışı etmesi, sosyalist ve kapitalist ülkeler arasındaki belirli geçici anlaşmaların kabul edilemeyeceği anlamına gelmez - yazarın notu.)

«Güven ve işbirliği», eski sömürge halklarını ezme ve sömürmeyi sürdürmede emperyalizmi hür bırakmak demektir; «Güven ve işbirliği», işçi sınıfının, egemen sınıfı alaşağı etmek için verdiği sınıf mücadelesini reddetmek ve onu, kapitalist toplum düzeni çerçevesinde yapılacak reformlar için mücadeleyle sınırlamak demektir; «Güven ve iş-

birliği», barışçıl yoldan sosyalizmi salık vermek ve proletarya diktatörlüğünü inkar etmek demektir. Bu, revizyonistlerin, kapitalistlerle barış içinde birarada yaşama ilkesinin özüdür.

Böylece, SBKP XX. Parti Kongresi'nde Marksizm-Leninizmin yeniden gözden geçirilmesinde başka bir noktaya geliyoruz. Kruşçev ve özellikle Suslov, II. Enternasyonal'in eski revizyonistlerinin örümceklenmiş dağarcıklarından, kapitalizmin barışçıl bir şekilde sosyalizme dönüşeceği anti-Marksist teorisini ortaya çıkardılar ve modernleştirdiler. SBKP'nin yönetici revizyonist teoricisi olan Suslov, şöyle diyordu: «Ancak aynı zamanda, gerici güçlerin, askeri ve polis aygıtının daha az güçlü olduğu bazı kapitalist ülkelerde (Bu nerede olabilir? - yazarın notu), bu şartlarda sosyalizme geçişte devrimin barışçıl bir şekilde seyri mümkündür. İşçi sınıfının parlamento da çoğunluğu elde ederek barışçıl olarak iktidara gelmesi ve parlamentoyu gerçekten bir Halk-Parlamentosu haline getirmesi özellikle imkan dışı değildir. Proletaryanın, emekçi köylülerin, aydın ve tüm ilerici halk tabakalarının devrimci kitle hareketine dayanan böylesi bir parlamento, gerici güçlerin direnişini kırabilecek (Parlamento kararıyla mı yani? - yazarın notu) ve toplumun sosyalist yönde yeniden şekillendirilmesini gerçekleştirebilecektir.»

Biz, daha «Revolutionaerer Weg'in («Devrimci Yol») 2, Sayısında bu yanlış teoriyi çürüttük ve sosyalizmin yolu temel sorununda Marx, Engels ve Lenin'in tavrını yeniden ortaya koyduk. Marx, 1870'lerin özel durumunun, sosyalizmin barışçıl bir şekilde gerçekleştirilmesine olanak vereceğine işaret etmesine rağmen, en geç kapitalizmin tekelci-kapitalizme gelişmesiyle egemen sınıfların iktidar aracı son derece büyük gelişme gösterdiğinde, durum o kadar değişti ki, barışçıl geçiş olanaksız hale geldi. 1917 de Lenin, barışçıl bir yolun nasıl mümkün olabileceğine ilişkin temel koşulları

belirtti: 1) İşçi sınıfı silahlanmış, 2) burjuvazi ise silahsız olmalıdır. Bu iki koşulun varolmadığı yerde, kapitalizmden sosyalizme barışçıl bir geçiş olanağı yoktur. Ancak bu, revizyonistleri hiç ilgilendirmiyor. AKP - yöneticileri «Tezler» inde, «anti-tekelci demokrasi» olarak adlandırılan bir ara aşamanın ilavesiyle gerçekleşecek, özel bir sosyalizm yolunu ilan ettiler. 10. Tez'de şöyle denilmektedir:

«AKP, (Almanya Komünist Partisi) sınıf mücadelesinin bugünkü koşulları temelinde ülkemizde sosyalizme giden yolun, anti-tekelci bir demokrasinin sağlanması ve geliştirilmesiyle tekelci sermayenin iktidarının sıkıştırılması ve sonunda üstesinden gelinmesi amacıyla, işçi sınıfının ve diğer demokratik güçlerin vereceği mücadeleden geçtiği noktasından hareket eder. AKP bu yeniden şekillendirmeyi, Anayasanın tanıdığı demokratik ilkeler ve haklar temelinde sağlamaya çalışmaktadır.»

Tekelci sermaye, devlet-aygıtı ile kaynaşmıştır. Tüm devlet gücü (polis, asker, sınır muhafızları, adalet, idare mekanizması, milli emniyet, hapishaneler vs.) tekelci sermayenin emrine amadedir. İşçi sınıfı, tekelci sermayeyi «sıkıştırmaya» ve sonunda onun «üstesinden gelmeye» koyulduğunda, tekelci bayların kibar bir alçak gönüllülük göstereceklerini ve ellerindeki iktidar mekanizmasını kullanmayacaklarını düşünmek yalnızca haddî hesabı olmayan bir aptallık değil, üstelik işçi sınıfına açıkça ihanettir. Tekelci kapitalistler ve devletleri, proletaryaya karşı, hiç bir şeyden çekinmeksizin tüm güçlerini sarfedeceklerdir.

Bunu bize öğreten tarihtir. Zalim olarak tanınan Noske, Ruhr bölgesinde ve Orta Almanya'daki mücadeleler, 1929 Kanlı-Mayıs'ı, Nazi faşistlerinin toplama kampları, Adenauer'in komünist ve yurtseverlere karşı uyguladığı terör, burjuva diktatörlükten sosyalizme bir gezintinin mümkün olmadığını yeterince kanıtlar. Böylesi revizyonist ve Mark-

sizm-Leninizme çelişik bir politik çizginin başarısına, bizzat AKP üyeleri de inanmamaktadırlar. Üstelik böyle bir «yeniden şekillendirme» Anayasa temelinde, yani aynı tekelci sermayenin Anayasa'sı temelinde başarılacak. Bunu yalnızca, dünyaya yabancı hayalciler kabul edebilirler. Stalin şöyle diyor: «Böyle bir devrimin, burjuvazinin hakimiyetine uygun bir burjuva demokrasisi çerçevesinde, barışçıl olarak yürütülebileceğine inanmak, ya aklını kaçırmak ve normal insani kavramları yitirmek, ya da kaba ve açıkça proleter devrime küfretmek demektir.» (Stalin: «Leninizmin Sorunları Üstüne») Eğer işçi sınıfı, devrimci kitle eylemleri yoluyla tekelci sermayenin iktidarını «sıkıştırmak» gücüne sahipse, o taktirde bu iktidarı yıkmak gücüne de sahiptir. Ancak AKP - yönetimi, «devlet ve toplumun demokratik yeniden şekillendirilmesi»nden, bir «anti-tekelci demokrasi» den sözediyor. Gerçekte burada söz konusu olan hangi demokrasi, hangi devlettir? Burada sözü edilen yalnızca, kapitalizmin egemenlik biçimlerinden biri olan burjuva demokrasisi olabilir. Kapitalist toplum sistemine dokunulmuyor. Ancak bu, AKP üst-yönetiminin gerçekte, sosyalizmi değil aksine yalnızca, kapitalist toplum çerçevesi içinde reformlar istediği anlamına gelir. 11. Tez'de, «Reformlar için mücadele, güçler oranını demokratik güçler yararına yavaş yavaş değiştirebilir.» deniliyor. AKP'nin temelini, modern bir biçim verilmiş revizyonizm, yani Marksizm-Leninizmin yenden gözden geçirilmesi oluşturmaktadır. AKP yöneticileri, SPD'nin yirmilerdeki rolünü üstlenmişlerdir. Nasıl mümkündür bu? SBKP XX. Parti Kongresi, çoğunluk komünist partilerce benimsenen modern revizyonizmin çıkış noktasıydı. Modern revizyonizmin belli başlı adam-toplayıcılarından (Einpeitscher) biri olan Suslov'un, bir parti konuşmasında, kendi revizyonizmlerinin «Marksizm-Leninizmin, bu ilkelerin değiştirilmesine karşı uzlaşmasız mücadeledeki değişmez ilkeleri temelinde daha da geliştirilmesi ve zenginleştirilmesi» ol-

duğunu söylemesi, duyulmadık bir demagojidir. Bu ancak, bir ihanet, haddi hesabı olmayan bir ikiyüzlülüktür.

Revizyonistlerin nasıl bir utanmazlıkla Marx ve Lenin' in görüşlerini tahrif ettiklerini, 16.3.1965 tarihli resmi gazete «Sowjetunion Heute»nin («Günümüzde Sovyetler Birliği»), «Marksizm Zoru Reddeder» başlıklı makalesi göstermektedir. Bu makalede şöyle deniliyor:

«Daha Marx ve Marx'tan sonra da Lenin, emekçilerin barışçıl bir şekilde iktidara geçmeleri olasılığını görmüşlerdi. Marx ve Lenin, üretim araçlarının özel mülkiyetine sahip olanlar için, sosyalist devletin bu mülkiyete el koymasına razı olduklarını açıklamanın, ancak sosyalizmi izleyenler için ise, buna makul bir karşılık ödemenin daha yararlı olacağı bir durumun doğabileceğini daha o zamandn söylemişlerdi.»

Yazar, bu makaleyi kendi, adıyla imzalamamakta tüm nedenlere sahiptir. Çünkü Marx ve Lenin'in, sosyal devrim yerine kapitalistlerle komünistler arasındaki kötü bir değiş, tokuşu koymak istediklerini ileri sürmek, duyulmadık bir inançsızlığı gerektirir.

«TÜM HALKIN DEVLETİ» REVİZYONİST YUTTURMACASI VE PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜNÜN KALDIRILMASI

1. Sosyalizm ile komünizm dönemleri arasındaki farklılık.

Marksizm-Leninizm, tüm dünyanın işçi hareketinin geçirdiği tecrübelerin toparlanmasıdır. Teorinin devrimci pratiğe doğru olarak uygulanması diyalektik yöntemle olur. Stalin «Diyalektik Ve Tarihi Materyalizm»de şöyle yazıyor:

«Diyalektik yöntem kurallarının, toplumsal yaşamın araştırılmasında, toplum tarihinin incelenmesinde sürdürülmesinin nasıl güçlü bir anlam taşıdığını, bu kuralların, toplum tarihine, proletarya partisinin pratikteki çalışmalarına uygulanmasının nasıl büyük bir anlamı olduğunu kavramak zor değildir.»

Marksist-Leninist teorinin uygulanması, gelişmesi içinde üç özelliği şart koyar:

a) Marksizm-Leninizmin temelleri sarsılmaz olarak kalır.

Mao Ze-dung, «Marksizmin temel ilkelerine aykırı davranılamaz, aksi taktirde yanlışlar yapılır.» diye uyarmaktadır. Oysa her dereceden revizyonist ve oportünistler, Marksizm-Leninizmin temelleri ve ilkelerine aykırı davranmaktadırlar. Onları inkar etmektedirler. Yalnızca AKP'nin revizyonist tezlerine göz gezdirmekle, bunların, Marksizm-Leninizm ilkelerine nasıl aykırı olduğunu anlayabiliriz. Tezlerde, tekelci sermayenin devrimci bir şekilde alaşağı edilmesi ilkesi reddediliyor ve bu ilke yerine, tekelci sermayenin iktidarının «sıkıştırılması» kavramı getiriliyor. Bu, «sosyalizme giden barışçı yol» ile oluyor ve bu nedenle proleter devrim inkar ediliyor. Bu tezlere uygun olarak AKP, proletarya diktatörlüğü için değil, aksine yalnızca, kapitalist toplum düzeni çerçevesinde bir «anti-tekelci demokrasi» için gayret ediyor. Bu nedenle, tüm biçimleriyle devrimci mücadeleyi reddediyor ve mücadeleyi, reformların sağlanmasıyla sınırlıyor. Kendi revizyonizmiyle, Marksizm-Leninizmin temel ilkelerini kaldırıyor. Mao Ze-dung, «Halk İçinde Çelişkilerin Doğru Bir Şekilde Kullanılması» yazısında şöyle diyor:

«Marksizmin temel ilkeleri ve genel geçerli gerçeklerinin inkarı - bu, revizyonizm demektir... Onların (revizyonistler - yazarın notu) izledikleri çizgi gerçekte, sosyalist çizgi değil, kapitalist çizgidir.»

b) Marksizm-Leninizm daha da geliştirilmelidir.

Bu, geçen dönemin bir çok soru ve sorunlarını yeni bir şekilde ele alınması, o zamanki doğru tezlerin, isteklerin ve sloganların hükümsüz görülmesi ve gereksinmelerin yeni duruma uygun bir şekilde düzeltilmesi ve intibak ettirilmesinin gerektiği anlamına gelir. Bu nedenle Mao Ze-dung şöyle iddia ediyor:

«Marksizm mutlaka ileriye doğru gelişmelidir, pratiğin ilerlemesiyle birlikte daha da gelişmelidir, Marksizm durak-layamaz. Gelişmesi duracak olursa, yani eski bir garnitür haline gelecek olursa, bu taktirde artık bir yaşam gücü yok demektir.» (Aynı eser).

Örneğin, bu dönemin tarihi olayları ve buna uygun mücadele tedbirlerinin, aşırı solların yaptığı gibi, şematik olarak bu günün durumuna aktarılması yanlıştır. Bu, Marksizm klasiklerinin ortaya koyduğu, özellikle o zamanlar varolan duruma ilişkin tezler için de geçerlidir.

Bu nedenle Stalin, 3/1947 tarihli «Bolşevik» Dergisinde şöyle vurguluyor: «Tanınmış otoritelerin eskimiş tezleri ve sloganlarının eleştirici bir analizine katlanılmaksızın ilerlenilemez ve bilim de ilerletilemez.»

Revizyonistler, «kapitalizmden sosyalizme barışçıl geçiş» şeklindeki yanlış teorilerini, geçen yüzyılın yetmişlerinde Marx'ın en azından İngiltere ve Amerika için barışçıl bir yolun olasılığından bahsetmesine ve Lenin'in bu yolu, 1917 için Rusya'da da izlenilebilir olarak görmesine dayandırıyorlar. Biz, «Revolutionaerer Weg»in 2. Sayı'sında, daha Engels'in, Marx'ın değindiği olasılığı hükümsüz olarak gördüğünü ve Lenin'in, çifte hakimiyet neticesi 1917 Şubatından Temmuzuna değin varolan barışçıl yol olasılığına, 4 Temmuz tarihli gerici darbe nedeniyle ortadan kalkmış gözüyle baktığını kanıtlamıştık. Bu apaçık olarak böyledir. Buna rağmen revizyonistler, o zamanki durumun zorunlu tarihi değerlendirmesini bugüne aktarıyorlar. Marksizm-Le-

ninizmin temel ilkelerinin savunucularını sık sık dogmatizmle suçlayan bizzat kendileri (revizyonistler - çev.), Marksizm Leninizmi katı bir şey olarak görüyorlar. Bu nedenle onlar, hem metafizikçi ve dogmatik, hem de revizyonist ve reformisttirler.

c) Marksizm-Leninizmin gelişmesi, kendini yalnızca şimdiki sorunlarda belli etmez, aynı zamanda, toplumsal gelişmenin gereksinmelerinden giderek, geleceğe ait sorunlarıda kapsar ve çözümleri için temeller geliştirir.

Marx ve Engels, tarihi durum nedeniyle, proleter devrimin tüm ülkelerde aynı zamanda zafere ulaşması tezinden hareket ediyorlardı. Engels 1847 de «Komünizmin İlkeleri» adlı yapıtında şöyle yazıyordu:

«Büyük sanayi dünya piyasasını oluşturmakla tüm dünya ülkeleri ve özellikle uygar ülkeler arasında öylesine bir ilişki kurmuştur ki; bir ülkeyi etkileyen sorun, diğer bir ülkeyi de etkilemektedir. Bunun yanısıra, büyük sanayi, tüm gelişmiş ülkelerde toplumsal gelişmeyi öylesine aynı düzeye ulaştırmıştır ki, bu ülkelerin tümünde, burjuvazi ve proletarya toplumu belirleyen başlıca iki sınıf haline gelirken bu iki sınıfın arasındaki mücadelede toplumun baş mücadelesi oluyordu. Bu durumda komünist devrim yalnızca bir milli devrim olmakla kalmayıp tüm gelişmiş ülkelerde en azından İngiltere, Amerika, Fransa ve Almanya'da bir anda devrim olacaktır.» (Komünizmin İlkeleri, sayfa 2.)

Marx ve Lenin, o zamanki, proleter devrimin eşzamanlı zaferi görüşü nedeniyle, komünizmin kuruluşunda tek bir aşama neticesini çıkardılar. Çünkü proleter devrimin tüm kapitalist ülkeleri aynı zamanda kavranması halinde, sınıfsız topluma kadar ki gelişme de paralel (tüm kapitalist ülkelerde - çev.) bir süreç olacaktı. Marx ilk kez 1875'te, «Gotha Programı'nın Eleştirisi»nde, komünizmin iki aşamasından sözediyordu: «Ancak bu aksaklıklar, komünist toplumun ilk aşamasında kaçınılmazdır, aynen, uzun doğum san-

cılarından sonra kapitalist toplumdan doğmuş olması gibi.» Lenin Marx'ın düşüncelerini daha da geliştirdi. Kapitalizmin, emperyalizm haline gelişmesi ve kapitalist ülkelerin gelişmelerinin düzensizliği nedeniyle, proleter devrimin eşzamanlı yürütülmesinin artık mümkün olmadığını kanıtladı. Sosyalizmin bir veya birden fazla ülkede zaferi tezini ortaya koydu. Bu, sosyalizmin zaferi ve kuruluşunun, kapitalist bir çevrenin ortasındaki bir ülkede. yani gerek içte kapitalizm ve feodalizmin kalıntılarına karşı ve gerekse kapitalist çevreye karşı mücadelede sağlanması zorunluluğu nedeniyle çok önemliydi. Buradan zorunlu olarak çıkan sonuç, komünizmin kuruluşunun iki aşamada yürütüleceğidir. Lenin, «Devlet Ve Devrim» yapıtında, «Komünizmin 'yüksek' aşaması söz konusu oluncaya dek, sosyalistler, emek ve tüketim ölçüsü üzerinde toplumca ve devletçe yapılacak en sıkı denetimi isterler. Ancak bu denetim, kapitalistlerin mülksüzleştirilmesi (Expropriation), işçilerin kapitalistler üstündeki denetimiyle başlamalı ve bir memurlar-aygıtı değil, silahlı işçilerin devleti eliyle yürütülmelidir.» der.

Komünizmin iki aşaması şeklindeki gelişmeye ilişkin sorun çok önemlidir ve revizyonistlerle olan tartışmalarda nihai bir rol oynamaktadır. Revizyonist yönetim Sovyetler Birliği'nde, proletarya diktatörlüğünün kaldırılmasını, demagojik bir hileyle güya komünizmin ilk aşamasından ikinci aşamasına geçişe dayandırdı. Revizyonist yönetim, Sovyetler Birliği'nde komünizmin ilk aşamasının, yani sosyalizmin kuruluşunun tamamlandığını ve bundan böyle ikinci aşamanın, yani komünizmin kuruluşunun başladığını açıkladı. Böylece, sosyalizmin devlet biçimi olarak proletarya diktatörlüğü de gereksiz hale geliyordu. Komünizmin kuruluşu aşamasında o (proletarya diktatörlüğü - çev.), nöbeti «tüm halkın devleti»ne devretmeliydi. Ancak gerçekte bununla, kapitalist yola koyulan bürokrasinin iktidarı, yeni burjuvazinin sultası

yasallaştırılmalıydı. Revizyonistlerin bu soruna ilişkin muhakemelerini, incelemek ve çürütmek için önce, komünizmin ilk aşaması olan sosyalizm ile komünizm arasındaki farklılıkları ortaya koymak istiyoruz. Bu farklılıklar şunlardır:

1. Sosyalizmde iki toplumsal mülkiyet biçimi vardır; biri, tüm halkın ortak malı olarak devlet mülkiyeti, diğeri, kollektif-işletme (kollektiv-wirtschaftlich), kooperatif (genossenschaftlich) mülkiyeti. Oysa komünizmde, tek (einheitlich) bir toplumsal mülkiyet olacaktır. Sosyalizmden komünizme ilerleme, Sovyetler Birliği'nde, tarım kooperatif birliklerinin (Artel'ler) yüksek gelişmesiyle ve tarımda gerekli makinaları, plana uygun bir katılmayla kooperatif birliklerinin emrine veren Devlet Makina-Traktör-İstasyonları'nın (MTI) mükemmelleştirilmesiyle kendini göstermeliydi. Komün, tarımsal kollektif ekonominin, daha yüksek bir tekniği de şart koşan daha yüksek bir biçimidir. Stalin, SBKP XVII. Parti Kongresi'nde, «Geleceğin Komünü, gelişmiş ve varlıklı Artel'den doğacaktır.» diyor ve devam ediyor: «Geleceğin Komünü, daha gelişmiş bir teknik ve daha gelişmiş bir Artel temelinde, bir ürünler bolluğu temelinde doğacaktır... Artel'in, geleceğin Komünü haline gelişmesi süreci, kollektif-işletmelere ilişkin tüm insanların bu gelişmenin gerekliliğine inanmaları ölçüsünde yavaş yavaş oluşmalıdır.»

Böyle bir gelişmeyi teşvik edecekleri yerde revizyonistler, örneğin Polonya'da, Macaristan'da ve Yugoslavya'da, tarım kooperatif birliklerinin büyük bir kısmını kaldırdılar ve bunları yeniden özel işletmeler haline dönüştürdüler. Sovyetler Birliği'nde MTI'leri dağıttılar, makinaları Kollektif'lere sattılar. Böylece işçiler ile köylüler arası çelişkilerin kaldırılmasındaki bu önemli unsur bozuldu. Çünkü devlet mülkiyeti olarak MTI'ler, ortak işletmelerin kırda yüksek bir şekilde gelişmesinde kesin bir rol oynarlar.

2. Sosyalizmde şehirle kır arasındaki ve kol işi ile kafa

işi arasındaki çelişki, köyün şehir tarafından sömürüldüğü eski kapitalist toplum biçiminde olmasa da, vardır. Örneğin Almanya'da son 20 yılda aşağı yukarı 3,5 milyon insan köyü terketmek zorunda kaldı, bir milyon küçük çiftçi de gelecek 10 yıl içinde, iflasla karşı karşıyadır. Kırsal alanın kapitalist bir şekilde sömürülmesi köyün, yoksulluk, yoksullaşma ve kültürsüzlükle bağlı olan ekonomik geri kalmışlığını getirdi. Bu, sosyalizmde üretici güçlerin gelişmesiyle ve sosyalist kültürün yükselmesiyle giderek daha hızlı bir şekilde ortadan kalkacaktır. Böylece şehir ve kır arasındaki çelişki, yavaş yavaş yokedilecektir. Sosyalizm aşamasında burjuva hukuk henüz etkisini gösterir. Gittikçe daha da gelişen üretim sayesinde burjuva hukukun kalıntıları, şehir ile kır arasındaki, kol ile kafa işi arasındaki iş bölümü biçimleri ilk kez komünizmde ortadan kaybolacaklardır. Çünkü üretici güçlerin gelişme ve değişimine uygun olarak üretim ilişkileri de değişecek ve gelişecektir. Bu özellikle, şehir ile kır arasındaki çelişkinin ve kol ile kafa işi arasındaki çelişkinin ortadan kaldırılmasında etkisini gösterir. Halkın kültürel-teknik düzeyi mühendis ve tekniker düzeyine yükselir.

3. Komünizmde tüm sınıf farkları ortadan kalkar, oysa sosyalizmde değil. Lenin, «Büyük inisyatif»te, «Aynı şekilde proletarya diktatörlüğü, sınıflar ortadan kalkmadıkça kaçınılmaz olarak kalan ve sermayenin alaşağı edilmesinden sonraki zamanda özellikle şiddetli ve özellikle kendine özgü olacak şekilde biçimini değiştiren sınıf mücadelesinin bir dönemidir. Politik iktidarın ele geçirilmesinden sonra proletarya sınıf mücadelesini durdurmaz, aksine onu, sınıfların ortadan kalkmasına dek sürdürür, ancak doğaldır ki başka koşullarda, başka biçimde, başka araçlarla.» diye öğretir. Sosyalizmde, burjuvazi ve büyük toprak sahipleri sınıfı kalıntıları yanısıra, işçiler ve köylüler ve bu iki sınıfla aydınlar arasındaki sınıf farkları da mevcuttur. Bunlar sosyalizmin

iki mülkiyet biçimi, şehirle kır arasındaki çelişki ve kol ile kafa işi arasındaki çelişkiye dayanırlar. Yalnızca bu çelişkilerin ortadan kaldırılması ve birleşik bir toplumsal mülkiyet biçiminin oluşturulması yoluyla sınıf farklılıkları, bizzat sınıfların yokolmasıyla birlikte ortadan kalkar.

Mao Ze-dung bize, iki tip çelişkiye dikkat etmemiz gerektiğini öğretir: Halk ile düşman arasındaki ve halk içindeki çelişkiler. Sosyalizmde bu iki tip çelişki de söz konusudur. Ve dünyada kapitalizm varoldukça, bu iki tip çelişki de var olarak kalacaktır. Bu nedenle Lenin, «proletarya devrimi ve Dönek Kautsky» yapıtında, kapitalizmin yeniden kurulmasına karşı uyarıda bulunuyordu:

«Kapitalizmden komünizme geçiş, tüm bir tarihi dönemi kapsar. Bu geçiş tamamlanmadığı sürece sömürücüler bir restorasyona olan umutlarını mutlak olarak sürdürürler ve bu umut, restorasyon girişimlerine dönüşür. Ve ilk ciddi yenilgiden sonra, alaşağı edilmeyi hiç ummamış, inanmamış, onu aklına hiç getirmemiş olan devrilmiş sömürücüler, on kat bir enerjiyle, çılgın bir ihtirasla, yüz kat bir nefretle, ellerinden alınmış «cennet»lerini yeniden kazanmak için, öylesi güzel bir yaşam sürmüş ve şimdi 'adi insanlar' tarafından iflas ve yoksulluğa (veya 'basit' işe...) mahkum edilmiş olan aileleri için mücadeleye atılırlar...»

Bu keskinleşmiş sınıf mücadelesinde kapitalistler tüm araçları (askeri, ekonomik ve ideolojik, terör, sabotaj, rüşvet ve yıkıcılık) kullanırlar. Lenin ve Stalin'in bürokrasiye karşı mücadeleleri aynı zamanda, şiddetlenen sınıf mücadelesinin bir ifadesiydi. Stalin'in ölümünden sonra bürokrasi, iktidarı ele geçirerek ve Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin yeniden kurulmasına girişerek yeni burjuvazi yönünde gelişti. Böylece yeni temelde bir sınıf mücadelesi doğdu. Sosyalizmin gelişmesi kesildi ve Sovyet toplumu, yeni tip bir kapitalizme geri götürüldü.

4. Sosyalizm komünizmden, daha ilkel bir bölüşüm ilke-

siyle ayrılır. a) Sosyalist bölüşüm ilkesi şudur: «Herkes yetenekleri ölçüsünde çalışacak, herkes yaptığı iş kadar alacak!» Bu, çalışmanın hem hak ve hem de görev olduğu anlamına gelir —çalışmayan yememelidir. Herkes başardığı iş ölçüsünde bölüşümden paylanır. Sosyalist verim (Leistung) ilkesi, kapitalist verim ilkesinden temelden farklıdır. Kapitalist verim ilkesi, işgücünün yüksek bir şekilde sömürülmesine bağlıdır. Maddi teşvik olarak götürü iş (Akkordarbeit) ve prim sistemi, aynen işe son verme tehdidi gibi, işçinin olanca güçle çalışmasını sağlamaya hizmet ederler. Sosyalist verim ilkesi, sosyalist bilincin gelişmesine, yüksek bir tekniğin yaratılması ve düzenlemenin iyileştirilmesine bağlıdır. Şdanov bir raporunda, «İnsanlarımızın manevi zenginlikleri, maddi zenginliklerinden daha az önemli değildir.» diyordu.

Ancak sosyalist bilinç, kitlelerin sosyalist aydınlatılma ve eğitilmesini şart koşar. Bu nedenle kitlelerin ideolojik ve kültürel eğitilmesi, yani insanların komünist eğitimi, sosyalist toplumda etkin bir anlama sahiptir. Sosyalist bilinç, toplumun maddi temeli değişmiş olmasına rağmen kapitalist propagandanın etkisi, halkın yaşamındaki alışkanlık ve gelenekler dolayısıyla kitlelerde yerleşmiş olan eski burjuva ideolojiyle mücadele içinde varlık kazanır. Kitlelerin sosyalist bilinci tam olarak olgunlaşmadıkça, «herkese yaptığına göre» sosyalist verim ilkesi var olarak kalır. Ne zaman ki çalışmaya hazır olma, kişisel maddi çıkarın gözetilmesi gibi egoist güdülerden arınır ve komünist hedefler için fedakarlık meselesi olarak, onur, kıvanç, yaratıcı çalışma olarak, yeni insanın ilk hayati gereksinmesi olarak değerlendirilir, işte o zaman toplumun komünist aşamasının manevi temellerine ulaşılmış demektir. Komünist eğitimin ideolojik düzeyi ne kadar yüksekse, sosyalist toplumun komünizme gelişmesi de o kadar hızla ilerleyecektir. Bundan dolayı Molotov, SBKP XVIII. Parti Kongresi'nde, «Şimdi bizde en

önemli olan, komünist bilinçli çalışma anlayışıdır.» diye vurguluyordu. b) Sosyalist toplumda insanların manevi açıdan değiştirilmesi, işin çok yönlü makineleştirilmesi, daha iyi örgütlenmesi ve üretimin otomatikleştirilmesi yoluyla ekonomik temelin değiştirilmesiyle elele gider. Bu, sosyalizmden komünizme geçişte maddi şarttır. Bu, kişisel gereksinmelerin, toplumsal zenginliğin büyümesine uygun olarak devamlı büyümesinin de temelini oluşturur. Bu anlamda Stalin, SBKP XVIII. Parti Kongresi'nde şöyle diyordu:

«Sosyalizm yalnızca toplumun üretici güçlerinin şiddetli bir şekilde gelişmesi temelinde, üretim ve mallar bolluğu temelinde, emekçilerin refah içindeki yaşamları temelinde, kültürün canlı bir şekilde gelişmesi temelinde kurulabilir. Çünkü sosyalizm, Marksist sosyalizm, kişisel gereksinmelerin sınırlandırılması değil, aksine, çok yönlü artırılması ve geliştirilmesi demektir; bu gereksinmelerin doyurulmasının sınırlandırılması veya bu gereksinmelerin doyurulmasından feragat değil, aksine, kültürce yüksek emekçi insanların tüm gereksinmelerinin çok yönlü ve tam doyurulması demektir.»

Komünist aşamaya geçişin maddi ve manevi koşulları olgunlaştığında toplum, komünist bölüşüm ilkesini uygulamaya başlar: «Herkes yeteneklerine göre, herkese gereksinmelerine göre!» O zaman artık, burjuva hukukun kalıntıları, sosyalizmde hala var olan eşitsizlik te ortadan kalkmıştır. Marx, «Gotha Programı'nın Eleştirisi»nde şöyle yazar:

Komünist toplumun üstün bir aşamasında, bireylerin iş bölümüne köleleştirici bağımlılığı ve onunla birlikte kol ve kafa emeği arasındaki karşıtlık kaybolacağı zaman; çalışmanın sadece bir yaşama aracı olmaktan çıkıp, bir ilk hayati ihtiyaç haline geleceği zaman; bireylerin çok yönlü gelişmesiyle üretim güçlerinin de artacağı ve bütün kollektif zenginlik kaynaklarının bollukla fışkıracağı zaman; ancak o zaman burjuva hukukunun sınırlı ufku kesin olarak aşıla-

bilecek ve toplum, bayrakları üstüne «herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre!» diye yazabilecektir.

Bak: Devlet ve İhtilal, s. 124

Bu, yalnızca iç güçlükler değil, ayrıca kapitalist çevre tarafından da frenlenen çok uzun bir süreçtir. Sovyetler Birliği'ni içine alan, neticesi korkunç yıkımlar olan ve ekonominin büyük bir kısmını yok eden iki yıkıcı savaş gerçeği, Sovyet halkını, sosyalizmin kuruluşunda dev bir görevle karşı karşıya getirdi. Burada, Çarlık Rusyası'nın yüzyıllardır süre gelen ekonomik ve kültürel geriliği de gözönünde tutulmalıdır. 1913 te Rusya'da halkın kişi başına düşen endüstri üretimi, Amerika Birleşik Devletleri'ninkinin 1/21'i kadar veya İngiltere'de yaratılan mal miktarının 1/14'ü kadardı. Ekonomik güçlüklere ilaveten, kapitalist dış çevreyle ilişki içinde olan ülke içi kapitalist unsurların yarattığı politik güçlükler de mevcuttu. Kapitalizmin dışardan etkisi, yalnızca müdahale ve sabotajlar yoluyla askeri ve ekonomik olarak değil, ayrıca —özellikle Sovyet devletinin sağlamlaştırılmasından sonra— burjuva ideolojisinin sızması yoluyla ideolojik ve kültürel olarak ta cereyan ediyordu. Burjuva ideolojinin, ülkeler sınırlarının ötesine sızma olanağı, modern kitle etkileme araçlarının (Radyo ve Televizyon) kullanılmasıyla kolaylaşıyordu. Tüm bu güçlükler, sosyalizmin kuruluş dönemini uzatır. Sosyalizmden komünizme geçişin koşulları, iktidarın revizyonistlerce devralınmasında ne maddi ne de manevi olarak mevcut değildi. Bu, Stalin'in SBKP XVIII. Parti Kongresi'nde dile getirdiği geçiş şartlarının önce yerine getirilmesi gerektiği anlamına gelir:

«Ancak en önemli kapitalist ülkeleri ekonomik olarak geride bıraktıktan sonradır ki, ülkemizin ihtiyaç maddeleriyle tam olarak doyuruculacağına, bir ürünler fazlasına sahip olduğumuza ve komünizmin birinci aşamasından ikincisine

geçişi tamamlama olanağını koruyabileceğimize güvenebiliriz.»

Oysa ne o zamanlar ne de XXII. Parti Kongresi zamanında, yani sosyalizmin temellerinin revizyonistler tarafından sarsıldığı, daha doğrusu ortadan kaldırıldığında durum bu değildi.

2. Revizyonistlerin, komünizm yüksek aşamasına geçişi ve «tüm halkın devleti»ni ilan edişleri.

SBKP XXII. Parti Kongresi'nde (Ekim 1961) revizyonist teoriler, «tüm halkın devleti»nin ilanıyla taç giydiler. Kruşçev, SBKP'nin yeni programını (baştan sona revizyonist bir program) şöyle açıklıyordu:

«Daha şimdiden, sınıf sınırlarının ortadan kalkması durumu toplumu, sosyal bakımdan giderek daha homojen hale getirmektedir.» Kruşçev buradan şu sonucu çıkartmaktaydı: «Tüm halkın devleti, sosyalist devletin komünist, toplumsal kendi kendini yönetim yönünde gelişmesi yolunda fevkalade önemli bir işaret taşıdır.»

17.5.1964 tarihli «İzvestia» bunu, «Marksist-Leninist devlet öğretisinin daha da geliştirilmesi ve zenginleştirilmesi» ve Kruşçev'in tarihi bir hizmeti olarak kaydetti. Gazete şöyle devam ediyor:

«Proletarya diktatörlüğü devletinin, giderek komünist, toplumsal kendi kendini yönetime doğru gelişmek durumunda olan tüm halkın devleti haline gelmesinin objektif yasallığını ve *kaçınılmazlığını* (altını çizen yazardır) inandırıcı bir şekilde göstermesi gibi, sosyalist bir devletin gelişmesinin karmaşık diyalektiğini de yalnızca, yaratıcı Marksizm-Leninizm partisi çözebilirdi.»

Sovyet dönek-kliğinin «tüm halkın devleti», hiç te yeni

bir buluş değildir. Bunlar, eski revizyonistlerin dağarcıklarını didiklerlerken «halk devleti»ni de bulup çıkardılar. 1875 te iki Alman işçi partisi birleşmiş ve «Gotha Programı» nı kabul etmişlerdi. Bu program, oportünist içeriği ve diğerleri yanısıra «halk devleti» veya «özgür devlet» kavramları nedeniyle Marx ve Engels tarafından mahkum edilmişti. Engels bir mektupta eleştirisiyle Bebel'e müracaat etti ve şöyle yazdı:

«Daha Marx'ın Proudhon'a karşı yazısı ve daha sonra Komünist Manifesto, sosyalist toplum düzeninin kabulüyle devletin kendiliğinden çözüleceği ve ortadan kalkacağını direkt olarak dile getirmelerine rağmen, 'halk devleti' anarşistler tarafından bıkkınlık verecek kadar kafamıza çalınmıştır. Devlet yalnızca, muhalifleri bastırmak için kendisinden mücadelede, devrimde faydalanılan geçici bir mekanizma olduğuna göre özgür halk devletinden söz etmek halis bir saçmalıktır: Proletarya devletten henüz yararlandığı sürece, onu özgürlük yararına değil, aksine hasımlarının bastırılması yararına kullanılır. Ve özgürlük sözkonusu olur olmaz, böyle bir devlet, varlığını sürdürmeye son verir.»

Bu son derece açık seçiktir. Her devlet, bir sınıf egemenliği ile bağlıdır. «Devlet, sınıf çelişkilerinin uzlaşmazlığının ürünü ve ifadesidir.» (Lenin: «Devlet Ve Devrim») Devlet, bir sınıfın diğer sınıf tarafından baskı altına alınmasının aracıdır, zamanın egemen sınıfının bir iktidar aracıdır. Yani mesele devlet biçimi değil, daima devletin sınıf içeriğidir. Kapitalizm burjuva cumhuriyeti, monarşi, burjuva demokrasisi, faşizm parlamentarizm, ve askeri diktatörlük egemenlik biçimlerini kullanır. Hangi egemenlik biçimi kullanılırsa kullanılsın, egemen kapitalist sınıfın baskı aracı söz konusudur. Kapitalizmin iktidarını yıkmış ve politik egemenliği kazanmış olan işçi sınıfı, kendi öz devletini kurar: Proletarya diktatörlüğü. Bu devlet yalnızca diktatörlük, yani

eskiden sömürülen ve ezilen sınıfların düşman unsurlarının baskı altına alınması demek değil, ayrıca, emekçiler için, yani eskilerin ezilenleri ve sömürülenleri için en geniş bir demokrasi de demektir. Bu nedenle proletarya diktatörlüğü, proleter veya sosyalist demokrasi ile eş anlamlıdır ve bu, «her burjuva demokrasisinden milyonlarca defa daha demokratiktir.» (Lenin).

Modern revizyonistler, sosyalist devletin sınıf içeriğini terkettiler ve sosyalist devleti «tüm halkın devleti»ne dönüştürdüler. Proleter içeriğin terk edilişi, diğerleri yanısıra «İzvestia»nın yukarda aktarılan makalesinde de ifadesini bulmaktadır. Bu makalede, proletarya diktatörlüğünün değişmesiyle, «Proleter demokrasinin, tüm halkın sosyalist demokrasisi»ne dönüşeceği de iddia edilmektedir

Çin Komünist Partisi, Sovyetler Birliği yönetici revizyonistlerince Marksizm-Leninizmin revizyonist bir şekilde bozulmasına kesin olarak karşı çıktı. Yüzlerinin açığa çıktığını gördüklerinde revizyonistler, diğerlerine örnek olacak bir şekilde seslerini yükselttiler. Polemik'te özellikle Suslov, tahriklerle ve hakaretlerle ortaya çıktı. Suslov 14.2.1964' te SBKP Merkez Komitesi'nin Genel Kurulu'nda yaptığı kötü şöhretli konuşmasında, «halk devleti» anti-marksist tezin ve proletarya diktatörlüğünün ortadan kaldırılmasının savunulması olarak şöyle diyordu:

«Çin'li yöneticiler proletarya diktatörlüğünün 'komünist toplumun yüksek aşamasına girilinceye değin' sürdürülmesi gerektiğini inatla tekrarlıyorlar. Bunda, Marx'tan bir alıntıya dayanıyorlar. Bu alıntıda Marx, 'kapitalist ve komünist toplum arasında, birinin diğerine devrimci dönüşümü dönemi uzanır. Bu dönem, devleti devrimci proletarya diktatörlüğünden başka bir şey olmayan bir geçiş dönemidir.' diyor (Gotha Programı'nın Eleştirisi). Marx'ın tüm düşünce silsilesinden çekip koparılan bu alıntı şimdi, SBKP Programını 'eleştiri' için, teorik temel olarak kullanılmak iste-

niyor. Gerçi Çin'li yöneticiler Marx'ın düşüncesini çekip koparıyorlar, ama hiç bir yerde aynı konuşmanın bundan sonraki iki satırını iktibas etmiyorlar. Burada Marx Gotha Programı'na ilişkin olarak şöyle diyor: 'Şimdi Program'ın ne sonuncuyla' (yani proletarya diktatörlüğü ile - M. Suslov), 'ne de komünist toplumun gelecekteki biçimiyle bir ilintisi olabilir.' Çin'li teoricilerin mantığı izlenecek olsa, Marx'ı, böylesi düşüncelerden ötürü, anti-marksist olarak göstermek gerekirdi.»

Bu kötü bir demagojidir. Çünkü, Suslov, Marx'ın tüm düşüncelerinin koruyucusu olarak ortaya çıkıyor da, «Gotha Programının Eleştirisi»nin bu kısımdan (yukarıda alınan - çev.) önceki, Marx'ın, «halk devleti»nden açıkça uzaklaştığı bölümünden neden sözetmiyor?

Marx şöyle yazıyor:

«Mesele şudur: Devlet biçimi komünist bir toplumda hangi değişime uğrayacaktır? Diğer bir değişle, orada, şimdiki devlet fonksiyonlarına uygun olan hangi toplumsal fonksiyonlar arta kalacaktır? Bu soru yalnızca bilimsel olarak cevaplandırılabilir ve *halk kelimesinin devlet kelimesiyle bin kez biraraya getirilmesiyle, soruna bir arpa boyu bile yaklaşılamaz.*

Böylece komünizmin kuruluşu döneminde devlet biçiminin «halk devleti» olmayacağı Marx tarafından açıkça ifade edilmiştir. Marx, kesin bir şekilde «halk devleti»ni reddetmekle beraber, soruyu açık bırakıyor («bu soru yalnızca bilimsel olarak cevaplandırılabilir...») Lenin «Devlet Ve Devrim»de, Marx'tan yukarıdaki alıntıya değinerek şöyle yazıyor:

«Marx bu şekilde, 'halk devleti'ne ilişkin tüm gevezeliklerle alay ettikten sonra, soruyu ortaya koyuyor ve sorunun

bilimsel cevaplandırılmasında, sağlam bilimsel verilerden başka şeylerin kullanılmasına karşı uyarıda bulunuyor.»

Yani Marx'ı değiştirenler, Suslov tipi insanlardır. «Halk devleti» yardımıyla halk, sınıfları ortadan kaldıramaz, aksine yalnızca, en ilerici sınıf olarak işçi sınıfı tek başına toplumu temelden değiştirebilir. Ve bunda proletarya diktatörlüğünün kullanır. Böylece bir sınıf ve devleti-sürdüren (Staatstraeger) olarak son eylemi tamamlanmış olur: Sınıf ve devlet te ortadan kalkar. Yani proletarya diktatörlüğü, komünizmin her iki aşamasında da varlığını sürdürür, ncak farklı fonksiyonlarla. Komünizmin ilk aşamasında proletarya diktatörlüğünün temel görevi, kapitalist unsurların baskı altına alınmasında, düşman sınıfların ortadan kaldırılmasında yatmaktadır. Komünizmin ikinci aşamasında proletarya diktatörlüğünün temel görevi, sınıfların giderek ortadan kaldırılmasıdır. «Tüm halkın devleti»nin ilânı, anti-marksist ve sağ oportünist bir davranıştır. «Tüm halkın devleti» saçmadır ve saçma olarak kalacaktır. Devlet belli bir sınıfın kullandığı bir araçtır ve bir sınıf aracı olarak kalacaktır. Bu günün Sovyetler Birliği'nde de bu böyledir; ancak burada, kuşkusuz, devletin sınıf içeriği değişmiştir.

«Tüm halkın devleti»nin ilânı, yönetici revizyonistlerin proletarya diktatörlüğünü ortadan kaldırmak, ve bürokratik kapitalistlerin, yeni burjuvazinin diktatörlüğünü kurmak ve yeni tip kapitalizmi yerleştirmek için yaptıkları korkunç bir ihanet manevrasından başka bir şey değildi.

3. Proletarya diktatörlüğünün kaldırılması ve yeni bir kapitalist sınıf haline gelmiş olan bürokrasinin egemenliğinin kurulması.

Sovyetler Birliği'nin revizyonist yöneticileri, SBKP XXII. Parti Kongresi'nde «tüm halkın devleti»ni ilân ettiler, kısaca

ve açık olarak şunu bildirdiler: «Proletarya diktatörlüğü, Sovyet Devleti için şimdiden, geride bırakılmış bir aşamadır.» («İzvestia») İşçi sınıfı, proletarya iktidarının temsilcisi olduğuna göre, netice olarak artık bu diktatörlüğü uygulayan bir işçi sınıfı ve hatta, sınıflar varolduğu sürece, en ilerici sınıf olarak işçi sınıfının üzerlerinde yönetimde bulunmak zorunda olduğu diğer hiç bir sınıf da var olmamalı. Yalnızca sınıfların ortadan kalkması, belli bir sınıfın kullandığı bir araç olarak devleti de gereksiz kılar. Bu, proletarya diktatörlüğünün, komünizmin ikinci aşamasındaki görevinin, sınıfların giderek kaldırılmasıyla bu son görevi de yerine getirinceye dek sınıfların ortadan kaldırılmasını hazırlamak olduğu anlamına gelir. Marx bu sorunu ancak genel bilimsel bir şekilde cevaplayabildi. Lenin bu sorunda da Marksizmi daha da geliştirdi ve şunu açıkça belirtti:

«Sosyalizm, sınıfların ortadan kaldırılmasıdır. Proletarya diktatörlüğü, sınıfların ortadan kaldırılması için yapabileceği her şeyi yaptı. Ancak sınıflar bir vuruşta ortadan kaldırılamaz. Sınıflar *var olarak kaldılar*. ve proletarya diktatörlüğü dönemi süresince *var olarak kalacaklardır*. Proletarya diktatörlüğü, ancak sınıflar ortadan kalktığında gereksiz olacaktır. *Proletarya diktatörlüğü olmaksızın* sınıflar *ortadan kalkmazlar*. Sınıflar var olarak kaldılar, ancak proletarya diktatörlüğü döneminde her sınıf değişikliğe uğradı. Proletarya diktatörlüğünde sınıf mücadelesi ortadan kalkmaz, aksine, başka biçimler alır.» (Lenin: «Diktatörlük Döneminde Ekonomi Ve Politika»).

Yani revizyonistler yalnızca Marx'ı değil, Lenin'i de değiştirdiler. İşçi sınıfına, sosyalizme ihanet etmeksizin proletarya diktatörlüğü ortadan kaldırılamaz. Yeniden kapitalizmi getirme niyeti olmaksızın proletarya diktatörlüğü ortadan kaldırılamaz. Çünkü sınıflar var oldukça, sınıf mücadelesi olacaktır ve bu sürece de proletarya diktatörlüğü gereklidir. Lenin, «Macar İşçileri'ne Selam»da şöyle yazıyordu:

«Sınıfların ortadan kaldırılması, sermayenin iktidarının alaşağı edilmesinden, burjuva devletinin yıkılmasından, proletarya diktatörlüğünün kurulmasından sonra ortadan kalkmayan (eski sosyalizmin ve eski sosyal-demokrasinin boş kafalılarının sandıkları gibi), aksine, yalnızca biçimlerini değiştiren ve bir çok yönden daha da şiddetlenecek olan, uzun süreli, çetin ve inatçı bir sınıf mücadelesinin yarattığı bir eserdir... Sınıfların ortadan kaldırılması için, bir sınıfın, yani yalnızca sömürücüleri alaşağı etme, yalnızca onların direnişlerini hoşgörüsüz bir şekilde bastırma yeteneğinde olan değil, ayrıca tüm burjuva demokratik ideolojiyi, tüm özgürlük ve eşitlik uydurmacalarını (Spiesserphrasen) yıkabilecek durumda olan ezilen bir sınıfın diktatörlüğü dönemi gereklidir...

Dahası var. Diktatörlüğü yoluyla sınıfları ancak, sermayeye karşı on yıllardır süregelen grev mücadeleleri ve politik mücadele sayesinde yetişmiş, birleşmiş, eğitilmiş ve çelikleşmiş olan ezilen sınıf ortadan kaldırabilir - yalnızca tüm şehir, endüstri ve büyük sermaye kültürünü sahiplenen sınıf; yalnızca tarihin kaçınılmaz olarak kendisine yüklediği tüm yüklere, sınavlara, fırtına ve büyük kurbanlara göğüs gerebilecek olan, geçmişle bağlarını koparan ve yeni bir geleceğin yolunu yüreklilikle açan sınıf; yalnızca bağrında taşıdığı en iyilerin hasis ruhlu ve dar kafalı her şeye karşı, küçük burjuva içinde, küçük memurlarda, 'aydınlar'da öylesine çiçek açmış bu özelliklere karşı nefret ve horgörüyle dolu olan sınıf; yalnızca 'çalışmanın çelikleştiren okulu'nda yetişen ve her emekçide, her dürüst insanda yaratıcı gücü karşısında saygı uyandıran sınıf, onda (proletarya diktatörlüğünde - çev.) ısrar etmede, onu korumada ve kazandıklarını (proletarya diktatörlüğü sayesinde - çev.) daha da geliştirmede onu tüm halk ve tüm emekçilere açmada gerekli kararlılık ve yeteneğe sahiptir.»

Bu, SBKP revizyonist yönetimine karşı, yokedici bir yar-

gıdır. Eğer, kapitalist yolu tutturan bürokrasinin açık ihaneti için bir kanıt daha gerekliyse, bu taktirde burada, komünizmin birinci aşamasından ikincisine geçişin şartlarının varolup olmadığını incelemek istiyoruz.

1. En önemli kapitalist ülkelerin üretimleri ne geride bırakılmış ne de bu üretim düzeyine yetişilmişti.

2. Bir ürün fazlası yoktu; hatta aksine, kısmen göze çarpıcı bir yokluk hüküm sürmekteydi.

3. Her iki toplumsal mülkiyet biçimi henüz, bu iki mülkiyet biçiminin yakın gelecekte kaynaşmalarını mümkün kılacak oranda birbirine yaklaşmamış, tarım işletme Artel' leri henüz Komün düzeyine varacak kadar gelişmemişti.

4. Şehir ile kır ve kol ile kafa işi arasındaki çelişki ortadan kalkmamıştı; aksine, bürokrasinin gelişmesiyle, ayrıcalıkları nedeniyle çelişki daha da keskinleşmişti.

5. Sınıf farklılıkları her zamanki gibi mevcuttu. Halk içindeki çelişkilerin yanısıra, içteki kapitalist unsurlar ve kapitalist çevre karşısında uzlaşmaz (antagonistische) çelişkiler vardı.

6. «Herkese gereksinmelerine göre» komünist bölüşüm ilkesini yerleştirmek henüz düşünülemezdi, çünkü bunun ne maddi ve ne de manevi şartları daha yerine gelmemişti.

Bu nedenle, komünizmin birinciden ikinci aşamasına geçişi haklı çıkaracak hiç bir işaret sözkonusu değildi. Sovyetler Birliği'nde yönetici revizyonistler, «tüm halkın devleti» uydurmacasını, yalnızca proletarya diktatörlüğünü kaldırmak, kendi kapitalist sultalarını kurmak üzere işçi sınıfını iktidardan uzaklaştırmak için komünizmin ikinci aşamasına geçişin işareti olarak sundular. Proletarya diktatörlüğünün iktidar aracı olan Kızıl Ordu'yu egemen bürokrasinin iktidar aracı haline dönüştürdüler. Ve bunu, bürokratlaşma ve kendilerinin de sahip oldukları ayrıcalıkların, yaldızlı apoletleri ve geleneksel Kaz Adımı-Geçit Resmiyle kendisini burjuva subaylarına eşit hissedebilen Kızıl Ordu

yönetimine verilmesiyle gerçekleştirdiler. Ya Parti, Sovyetler Birliği Komünist Partisi? Gerçek Marksist-Leninistler saldırıya uğradılar, atıldılar ve takibata uğratıldılar. Parti, komünist dünya hareketinin diğer partileri gibi, revizyonist bir biçimde yeniden şekillendirildi. Proletarya diktatörlüğünün «tüm halkın devleti» haline getirilmesi gibi, işçi sınıfının Partisi de «tüm halkın partisi» olarak açıklandı. Revizyonist «Halk-Partisi», bürokrasinin, yeni tekelci burjuvazinin partisidir. «Sovyetler Birliği'nin Devrimci Bolşevik Komünistlerinin Programatik Çağırısı», bu yeni hakimiyetin sonuçlarını aydınlatmaktadır:

«Böylece bürokratlar, ülkenin pratikte tüm yaşamına hükmetmektedirler. Halk onları yerlerinden indirememekte, ancak bürokrasi, kendisi için fazla dürüst ve halk çıkarlarına adanmış her Parti ve devlet memurunu görevden uzaklaştırabilmektedir... Bürokrasi, sosyal demagojiyi, kendi refahının kalkanı haline getirmiştir... Bugünkü yaşamımıza bakılacak olursa, bürokrasinin tam olarak soysuzlaştığından, sosyalist yaşamın ve sosyalist bilincin tüm biçimlerinin bürokrasi tarafından tam anlamıyla aşındırıldığından hâlâ kuşku duyulabilir mi? Kitlelerde tam bir heyecan yoksunluğu, çalışmaya karşı tam bir kayıtsızlık, komedi haline gelmiş olan toplumsal yaşam, egoist ilkelerin tam olarak egemen olması, canlı, aktif ve yeni olan her şeyin baskı altına alınması —bu, bürokratik egemenliğin bilançosudur.»

İşte kapitalist yolu benimseyen Sovyet bürokrasisi işi bu kertelere vardırmıştı. Bürokrasi, ancak böylesi bir temelde proletarya diktatörlüğünü parçalayabilir ve Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin yeni bir tipte yeniden kuruluşunu sağlayabilirdi.

Alman Komünist Partisi (M-L)nin yayın organı «Devrimci Yol»un redaksiyon birliği yöneticisi Willi Dickhut tarafından kaleme alınan «Sovyetler Birliğinde Kapitalizmin Restorasyonu» 3 kitaptan oluşmaktadır.

Yazar 1. kitapta daha çok Marx, Engels, Lenin ve Stalin'in tezlerine baş vurarak Sovyetler Birliğinde yeni burjuva sınıfının ortaya çıkışını anlatmaktadır. 2. ve 3. kitaplarda ise Sosyalist Ekonominin Yıkılışı ve Sosyal Emperyalizm Olgusu incelenmektedir.

Kitabın, son senelerde dünya ve ülkemiz devrimci hareketinde yoğunlaşan, Sovyetler Birliğinde kapitalizmin yeniden kuruluşuna ilişkin tartışmalara katkıda bulunacağma inanıyoruz.

90000